

DOMOLJUB

Štane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu štane 10 Din. — Naročnina
Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. — Telefon 25-49. Inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. — Telefon 29-92

Vprašanje kmečke zaščite

Vprašanje kmečke zaščite zopet terja odgovor. Ta odgovor naj bo za stalno, ne samo za kratek čas. Zato se o tem vprašanju povsod razpravlja in se čujejo najrazličnejša mnenja. Državniki in politiki, ki bodo morali dati pravnoveljavni odgovor na to vprašanje, bodo morali pri tem vpoštevati sledeča načela:

Zaščita zadolženih kmetov je neobhodno potrebna. Kmetje v krajih, kjer ni v bližini industrije ali mestnih tržišč, danes s svojimi dohodki ne morejo plačevati obresti, še manj pa vračati glavnico miti od dolgov pod 25% vrednosti njihovega premoženja. Kmetje v takih krajih težko oblačijo svoje družino in odraščajoče davke, za popravila pri hiši in gospodarskem poslopu jim ne ostane ničesar. Zato bi mogli odplačevati glavnico ali obresti samo z odprodajo posameznih parcel. Posedstva so že sama po sebi pri nas taka, da pomeni vsako zmanjševanje splošno škodo, zraven bi se pri takem odprodajanju razvilo velikansko oderuštvo.

Ta zaščita zadolženih kmetov pa nikakor ne sme biti na račun in v breme denarnih zavodov in drugih kmečkih upnikov. Nikakor ne gre jemati preveliko breme enemu bolniku in ga naprtiti drugemu, ravno tako ali pa še bolj bolnemu. Žrtve sedanje krize namreč niso samo kmetje, ampak tudi denarni zavodi. Ako bi se izvršila zaščita kmetov na račun denarnih zavodov, bi ti nujno morali propasti. Med denarnimi zavodi, ki so posojali kmetom, so v prvi vrsti zadruge Raifajznovke. Vsi vemo, da se ima naš kmet tem denarnim zavodom ogromno zahvaliti, saj so ti zavodi svoj čas ubili kreditno oderuštvo in omogočili, da je naš kmet užival ceneji kredit kakor trgovci. Ako pri reševanju vprašanja zadolženih kmetov ti zavodi propadejo, pomeni to za kmeta večjo škodo, kakor če bi propadlo nekoliko zadolženih kmetov, ker bi se s tem obenem trušil solidni kmečki kredit in kmetje bi bili končno izročeni na milost in nemilost oderuhom ali pa bi jih morala pred njimi reševati država sama. Zato morajo kmetje sami biti najodločneje proti temu, da bi država reševala zadolžene kmete na račun denarnih zavodov. Tudi drugi upniki zadolženih kmetov niso taki, da bi se jim moglo naložiti breme te zaščite. To so dostikrat sinovi in hčere kmečkih domov, ki so vsaj v večini slučajev dobili sorazmerno nizke dote, ki jih sedaj ne morejo dvigniti, dalje so med njimi varčni posli, ki so svoje prihranke pustili gospodarjem ali so jih svojim znancom posodili in sedaj vesled zaščite ne morejo priti tudi v službu najhujše zadrege do svojega denarja. Lahko se mirno trdi, da vsaj pri nas med kmečkimi upniki ni oderuhov, ki bi zaslužili kako brezobzirnost. Nasprotno ravno v interesu našega kmeta je, da se s temi upniki

ravna obzirno, ker drugače bodo na njih mesto prišli v resnici oderuhi.

Do sedanjih razmer je prišlo radi tega, ker je neprestano rastla vrednost denarja. Na tem je imela ravno država interes. Država je pri tem tudi zelo uspešno sodelovala, zlasti pri nabavi sena in živil za državne namene. Zato je upravičeno, da država skrbi tudi za žrtve tega razboja. Sploh je pa kmečki stan steber države in je država radi tega že dolžna v interesu skupnosti zanj skrbeti in sicer tako, da v kakršnikoli obliki prvzame to breme sama nase, ne pa naloži drugemu, ki je samo v slučajni zvezi ali najbolj pri rokah.

Kar je treznih in poštenih kmetov, se vsi zavedajo, da jim ne bo nič podarjeno. Zato zelo ostro obsojajo dosednji način reševanja tega vprašanja, ki je vzpodbudel najrazličnejše škodljivce kmečkega stanu, da so začeli širiti vesti, naj kmetje sploh ničesar ne plačajo, ker jim bodo enkrat vsi dolgovi odpisani. Pošteni kmetje so tudi preponosni, da

bi zahtevali, da se jim kaj podari. Oni hočejo svoje pošteno narejene dolgove tudi pošteno plačati. Zahtevajo samo, da jim država ustvari pogoje, da bodo z varčnostjo in pridnostjo mogli izbiti iz zemlje nekaj več kakor za skromno hrano in obleko, davke in druge datjave, potem bodo od teh prihrankov radi vračali tudi svoje dolgove.

V zgodovini imamo že podoben vzgled, takozvano zemljiško odvezo. Zemljiške odveze tudi kmetje niso mogli takoj sami plačati, zato jim je morala v nujni sili priskočiti na pomoč država, ki je to tudi storila in jim vse to omogočila na svoj račun, katerega so pa pozneje kmetje sami pošteno plačali. Tako bodo tudi sedaj razdolžitev kmetje državi radi sami plačali, samo trenutno jim mora država to preložiti in kesneje omogočiti.

Predvsem pa kmetje z veseljem pozdravljajo napoved vlade, da bo uredila to vprašanje in trajno, ker se je godila velikanska škoda posebno radi tega, ker so bile vse dosedanje odredbe samo začasne, kar je omogočalo samo demagogom škodljivo delo.

Dvig cen kmetijskim pridelkom

Nedavno smo čitali, da so vojvodinski kmetje izročili kmetijskemu ministru spomenico, v kateri zahtevajo med drugim tudi zvišanje cen pšenici tako, da bi bil letošnji pridelek plačan po 160 Din za 100 kg. Ker ta zahteva upošteva le žitrodne pokrajine naše države, je naletela na precejšen odpor od strani kmetovalcev tistih dežel, kjer niso tako srečni, da bi žito prodajali, ampak ga morajo kupovati; to so pasivne pokrajine. To nam potrjuje trditev, ki smo jo čitali v hrvatskih listih: da imamo v naši državi vasi, ki se vesele visokih cen pšenice in koruze, pa še več vasi, ki jočejo, če so te cene visoke. Toda vlada tega ni upoštevala, ko je določila, da bo letos dignila ceno pšenici na 107—128 in pozneje do 139 Din za 100 kg. Cena pšenice na svetovnem trgu je danes okrog 70 Din za 100 kg.

Kdo bo pa plačal zgoraj označeno višjo ceno? To bo storila Privilegirana izvozna družba (Prizad), ki bo pšenico nakupovala za izvoz. Te cene bodo pa deležni le tisti ponudniki, ki dobavijo najmanj 10 vagonov blaga, oziroma proizvajalci z najmanj 5 vagonov. Kaj pomeni to? Da bo malo kmetov, ki bi lahko ponudili najmanj 5 vagonov pšenice; torej bo te visoke cene deležni trgovci, posredniki, kateremu bo moral kmet prodati svoj pridelek po nižji ceni. »Prizad« bo nakupljeno pšenico seveda prodal v inozemstvo in to po svetovnih cenah, ki so mnogo nižje. Razlika bo mu morala povrniti država iz v ta namen določenega fonda.

Po tej od države določeni visoki ceni se bodo pa morali ravnati tudi kupci v notranjosti države in s podraženjem pšenice se bo podražila tudi moka in kruh. Koristi od tega povišanja cen pšenice bodo zopet imeli v prvi vrsti trgovci in prekupeci v žitrodnih krajih, škodo bodo pa trpeli vsi konzumenti v državi: meščani, uradništvo, delavstvo in vsi kmetje, ki morajo kupovati pšenico ali moko za prehrano družine.

Glasom uredbe je torej do 1. avgusta veljala zvišana cena od 107 do 128 Din za 100 kg pšenice za vagonsko dobavo; v avgustu se zviša za 5 Din, v septembru za nadaljnih 3 Din, v oktobru zopet za 3 Din, ko bo dosegla višino 139 Din. Ta povišek znaša za domačo porabo 24 do 35 odstotkov nad svetovno pšenično ceno, kar pomeni, da bodo žitrodne pokrajine prejele nad 150 milijonov Din več, nego bi jim po normalnih cenah pripadalo. Ta povišek pa vojvodinskim kmetom še ni dovolj, ampak zahtevajo, da vlada določi ceno do 160 Din.

Vprašanje nastane, ali se morejo tej zahtevi vojvodinskih kmetov pridružiti tudi kmetovalci ostalih pokrajin v državi? Zal da ne, kajti oni sami bodo morali plačati vojvodinskim poljedelcem velik del poviška na ceni od navedenih 150 milj. Din. Kmet iz pasivnih pokrajin, kakor so Slovenija, Dalmacija, Hrvatsko Zagorje, Lika, Črna gora, Hercegovina in del Bosne, spada med največje konzumente naše pšenice, ki jo dobiva iz žitrodnih pokrajin. Ta kmet torej joče, kadar

cene pšenice visoke, ker mora drago plačati moko in kruh. Zanj bodo te visoke cene do breme ne samo pri moki in kruhu, ampak tudi pri davkih. Ker bo Prizad kupovala žito za izvoz po višjih cenah, prodajala jo a inozemstvu po nižjih svetovnih cenah, ji o razliki pri tem morala poravnati država. Ta razlika bo pa zopet padla na davke, ki jih pasivni kmet ravno tako plačuje kakor vsak drugi. Tako bo moral kmet iz najsiromašnejših pokrajin še največ doprinesiti, da se bo zadovoljili njegov bogati vojvodinski tovariši.

Moramo pa tu poudariti, da bi prav nič ne zavidali kmetom iz žitnodolnih pokrajin visokih cen za pšenico, če ne bi sami bili s tem najhujše prizadeti in bomo to posebno težko občutili v letošnji slabi letini, ko bomo oridelali tako malo hrane za lastno družino. Štejejo nas slabe izkušnje iz leta 1931, ko je država določila ceno pšenice na 100 Din. Tedaj je Slovenija morala doplačati na ta račun okrog 82 milijonov Din. Se-li naj isto ponovi tudi letos, ko je suša najhujše prizalela naše kraje? Naj se podraži še kruh, ko lak ne bo ne krompirja, ne fižola, ne ajde, ne repe in zelja, ki so glavna hrana našega meta?

Slovenski kmet ni nevoščljiv svojemu vojvodinskemu tovarišu, če dobi boljše cene a svoj pridelek; zahteva pa, da se enako popola tudi z njim. Tudi v Sloveniji se naj zvišuje cene za živino, za mleko, za krompir, fižol, zlasti za vino, da bo tudi on deležen dohoda, ki jih nudi država njegovemu tovarišu z bogatejših krajev. Vsi plačujejo davke v neki meri, naj uživajo tudi vsi enake koristi. In če hoče država koga podpreti, mora v prvi vrsti tistega, ki je podpore najbolj potreben.

Morda bo kdo ugovarjal, češ, saj ni kmetijske panoge, pri kateri bi bili vsi kmetje enako deležni. In vendar je taka panoga, s katero se zajame vse kmetovalce: to je živinoreja. Saj ni kmetije brez živine. Tu naj bi se cene dvignile slasti letos, ko bodo živinorejci marsikje v sled pomnjanja krme prikljeni vreči na trg svojo živino za vsako ceno. Tu naj bi vlada nekaj ukrenila, da ne bi šlo toliko živine napol zastoj v žagubo; tu bi morala mesarje pritisniti, da plačujejo kmetom živino dražje kakor sedaj. Ali je pošteno in odgovarjajo to zakonu proti dražinji, da dajejo za krave 1—2 Din za kg šive teže, meso pa prodajajo po 10—12 Din kg. Naj bi vendar vlada enkrat predehala javno, kakor ogromne dobičke si tu zbira mal sloj obrtnikov in to samo na račun kmeto-živinorejca.

Prodajne cene za živino naj uredi vlada in od tega bodo imeli korist kmetje iz cele države, ne da bi ta morala kaj prispevati in ne da bi konsumente pri tem bili okodovani. Tudi država bi imela veliko korist, ker bi si kmet opomogel in bi lažje poravnal svoje obveznosti napram njej in začel tudi odplačevati svoje dolgove. Na ta način bi se gospodarska kriza v državi prej omilila nego z nenaravnim dvigom cen pšenice. Žal, da se kriza pri nas rešuje ne toliko po potrebi kmetijskega in ne po zahtevah kmetovalcev, ampak pod vplivom trgovsko-industrijskih zbornic, ki iščejo pri tem le svoje koristi. Nismo pač zakonitega stanovskega zastopstva, vinnimo kmetijskih zbornic, ki bi zastopale kmeta; teh nam ne privoščijo tisti, ki ves čas so vojni urejajo naše narodno gospodarstvo a ga usmerjajo v svojo korist.

Davki v Dravski banovini

Finančno ravnanje je sestavilo pregledno in splošno statistiko o državnih davkih, ki jih je Slovenija pri 35 davčnih upravah plačala v preteklem letu, kakor tudi pregled, v koliko so bili ti davki predpisani. V Sloveniji je zaznamovanih v davčnih glavnih knjigah 409.418 davčnih zavezancev za davke. Nekateri zavezanci plačujejo po več vrst davkov.

Za vseh deset vrst neposrednih davkov je bila lani Slovenija obremenjena za celotno 342.676.676.30 Din (všet je tudi davčni za ostanek za leto 1933), od tega zneska odpade 233.269.906.33, ki jih nosijo davkoplačevalci sami in 109.406.769.97 Din, ki se prevajajo na odjemalca.

Zemljarino, ki je bila lani določena na 81.841.810 Din, plačujejo pri nas 344.838 davkoplačevalcev, dalje zgradarino, predpisano na 31.551.972.38 Din, 64.224 zavezancev. Splošna pridobitina je bila predpisana za 42.047.004.45 Din, pridobitina 1 prodajalca sreča na 824, pridobitina zavarovalnih agentov na 291.142, pridobitina potujočih obrtov (sejmarji in pa krešnjari) na 65.886.58, pridobitina potujočih agentov in trgovskih potnikov na 312.00 Din. Splošno pridobitino je plačevalo 37.593 oseb, dalje je bilo 867 zavaroval. agentov, 983 sejmarjev in krešnjarjev ter 330 trgovskih potnikov. Rentnino, odmerjeno na 3.536.940.90 Din, je lani plačevalo 18.798 privatnih rentnikov. Denarnim zarodom — 613 po številu — je bila predpisana rentnina v znesku Din 7.053.098.85. Družbeni davek, ki je bil odmerjen samo za leto 1933 in nazaj v znesku Din 9.030.583.93, je plačalo 254 družb, ki so obvezane polagati javne račune, tako razne delniške družbe in podjetja. Davek na dividende je bil odmerjen le na Din 488.384.55. Dopri nos k splošnemu davku za l. 1933 je bil predpisan z 99.633.75 Din. Vojnico plačevati je obvezanih 23.149 davkoplačevalcev. Dolg vojnice za leto 1933 znaša 97.311.09 Din, predpis za 1934 pa 666.050.40 Din.

Uslužbenški davek. Zanimivo je poglavje o uslužbenškem davku. Pri 12.234 delodajalcih je bilo lani zaposlenih 66.642 uslužbencev. Privatnim uslužbencem je ta davek predpisan v znesku 18.993.913.43 Din, v markarnicah in davčnih kartah 2.278.242.60 Din, državnim uslužbencem pa je bil določen na

Vprašanje, kako pomagati kmetu, bi se moralo reševati skupno za vso državo, kajti vsi kmetje enako plačujejo davke, vsi enako dajejo državi krvni davek svojih najboljših sinov, torej so vsi enako vredni, da se jih upošteva. Predvsem pa bi bilo podpreti revne in pasivne pokrajine, da bi se njih prebivalstvo gnotno okrepilo ter lažje kupovalo in trešilo pšenico in koruzo. Tako bi se posredno pomagalo tudi žitnodolnim pokrajinam, ki bi svoje prideleke lažje vnovčili. Na izvoz naših pridelkov moramo od leta do leta manj računati, kajti vsaka država skuša pridelati denar kar potrebuje ter omejiti izvoz hrane. Zato moramo zvišati domačo potrošnjo, če hočemo vnovčiti kmetijske pridelke. Potrošnjo pa zvišamo s tem, da preskrbimo ljudem dela in zasluzka, da dvignemo njih blagostanje. Pri tem si bo opomogel tudi kmet. Če bo šlo na kmetu dobro, bo šlo tudi trgovcu in obrtniku, industriji in delavcu. S tem se bodo zvišali tudi dohodki države.

18.715.189.68 Din. Torej je lani uslužbenški davek znesel 39.087.345.71 Din.

Poslovni davek. Z davkom na poslovni promet je bilo lani obremenjenih 21.114 davkoplačevalcev. Tu se razlikujejo »knjižarice« in »pavšaliranci«. Knjižarice so oni, ki imajo nad 1.850.000 Din letnega prometa, pavšaliranci pa oni, ki plačujejo pavšalni poslovni davek. Splošni poslovni davek je znašal Din 11.101.109.68, skupni pavšalni poslovni davek 4.461.589.06 in Din, skupni poslovni davek knjižaric 61.827.352.96 Din, skupni poslovni davek od klavnic 4.080.124.33 Din, po trošarinskih dnevniki 1.369.142.91 Din, poslovni davek plačan na carinarnicah 33.724.207.87 Din in davek od raznih dobav 1.038.565.72 Din. Celotni predpis poslovnega davka je znašal 117.102.092.53 Din. Laksuzni davek sta plačala 302 davkoplačevalca, odmerjen je bil na 9.234.186.84 Din.

Le 825 samcev je bilo obvezanih plačevati samski davek, določen na 207.357 Din. Ta davek plačujejo samski davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati zemljarino, zgradarino, splošno pridobitino in rentnino.

Dejansko je bilo lani plačano na vseh omenjenih, predpisanih davkih in sicer:

a) pri davčnih upravah 240.117.244.12 Din in b) pri carinarnicah (poslovni in luksuzni davek) 36.013.682.87 Din, torej je bilo lani skupaj 276.130.926.99 Din plačanih davkov, ter je koncem leta 1934 znašal davčni zaostanek 66.545.749.31 Din, dočim predlaskim 48.781.350 Din.

Na državnih taksah je bilo plačano Din 41.350.192.45, na 5 odst. kontrolni taksi Din 138.614.58, na državnih trošarini pa 22 milj. 706.930 Din.

Davečni rubežni in drugo. Lani je bilo uvedenih 185.232 rubežni na premišne za neplačane davke v znesku Din 105.193.727. Do prodaje zarubljenih predmetov pa je prišlo le v 6067 slučajih za 13. 518.630 Din. Realnih eksekucij je bilo lani pri raznih sodiščih zaznamovanih 1651 za 10.485.978 Din neplačanih davkov.

V Ljubljani sami je bilo lani 12.251 mobiljarnih eksekucij za 31.331.581 Din. Le 3745 ljubljanskim davkoplačevalcem so bili na dražbi prodani razni zarubljeni predmeti za kritje neplačanih davkov v znesku 10.186.270 Din.

Dodatno k tem številkam navajamo še podatke o tem, koliko je plačala Slovenija neposrednih davkov po davčni reformi iz leta 1928, ki je stopila v veljavo 1. jan. 1929. Povprečno je znašal delež Slovenije na donosu neposrednih davkov v letih od 1929 do 1934 11.2 odst., kar je znatno več, kot znaša delež Slovenije pri številu prebivalstva, kajti po ljudski šteti iz leta 1931 znaša delež dravske banovine na številu vsega prebivalstva v državi 8.2 odst. Rekli nam bodo, da je v teh številkah obsežen tudi davek na poslovni promet, ki se plačuje pri uvozu na ljubljanski carinarnici, pa ga faktično plačujejo odjemalci po vsej državi. Če tudi ta moment upoštevamo, dobimo samo nekaj milijonov poslovnega davka, ker se gotovo več kot polovica po slovenskih carinarnicah uvoženega blaga konzumira v Sloveniji in bi odobitek odstotek plačil Slovenije le malo zmanjšal, za nekaj desetini odstotka, tako da celotne slike ne moremo spremeniti. (Narodni gospodar.)

RAZGLED PO SVETU

Nov način boja z istim ciljem

Boljševiški diktatorji v Moskvi se pripravljajo na zadnji naskok. Pred dnevi so izdali geslo novega boja za svetovno revolucijo: Komunisti naj odslej ne napadajo več socialistov, marveč se naj bore z njimi v eni fronti. Iščejo naj zaveznikov, kjerkoli jih dobijo. V vse pokrete naj se vrinejo, kakršnokoli masko naj si privzamejo, da pridejo do cilja. Zagovarjajo naj demokracijo, kjer je ni, borijo se za versko svobodo, kjer jo zatirajo, pridružijo naj se nacionalistom in pomagajo liberalizmu, vsepovsod naj sejejo upor, zmešnjavo, socialni boj, sovraštvo med

narodi in tako pripravljajo svojo žetev. V Nemčiji so že ponudili celo katoličanom svojo roko v pomoč, katero so katoličani seve odločno odklonili. Posebno opozarjajo, da je treba komunistične mladine in še podvojene agitacije med ženstvom, kmeti in malomeščani. Tako naj postane komunizem kvas prihajajoče svetovne revolucije.

Mi pa pravimo: Ne bo prej reda in miru, dokler ne postanejo družine, stanovi in narodi, ki so božja stvar, temelji nove zgradbe, zavetje novega, lepšega življenja.

Kaj čaka Italijane v Abesiniji?

V nekem nemškem zdravniškem časopisu opisuje dr. Steiber nevarnosti in težave vojne, ki bi jo imela Italija z Abesinijo. Dr. Steiber prihaša do zaključka, da bi to vojno vodili v glavnem zdravniki in inženjerji.

Vročina v abesinskih dolinah doseže 70 stopinj Celzija. Take vročine Evropejec težko prenese, tudi če ima na glavi primerno pokrivalo. Najbolj nevarna pa je sprememba toplote v hribovju. V višini 4000 m je po dnevi 78 stopinj gorkote, zvečer pa že 10 stopinj mraza. Površina zemlje, zlasti kamenje in pesek v puščavi se razgrejeta do 80 stopinj. Abesinci so zmožni, da korakajo po pekoči zemlji kar bosi, dočim Evropejec, čeprav v čevljih, ne prenese take vročine. Kadar dežuje, je sicer vročina manjša, zato pa je zračna vlaga neznosljiva. Vojni pohod v

Abesiniji je za evropskega vojaka že zato skoraj nemogoč, ker ne more dolgo nositi tornistre. Z največjo težavo nosi puško s par ducati patronov. Abesinski nosači pa so obteženi s 30 do 40 kilogrami teže in nosijo tovor z lahkoto tudi na daljšem pohodu. Glede bolezni je na prvem mestu malarija, ki neusmiljeno redči vrste evropskih vojakov. Nato sledi mrzlica in nazadnje tropska griža, ki vojaka v najkrajšem času popolnoma izčrpa. Samo popolne zdravstvene in tehnične predpriprave bi mogle olajšati v Abesiniji evropski armadi uspešen nastop.

VINA

prvovrstna, po najugodnejših cenah kupite pri
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

KATOLIŠKA CERKEV

»Važnost latinskega jezika. Nedavno je apostolski odposlanec za Kitajsko msgr. Celso Constantini priredil v Rimu zborovanje, na katerem je govoril o važnosti latinskega jezika pri svetovnem misijonskem delu. Na Daljnem vzhodu, posebno na Kitajskem je latinščina edini jezik, v katerem lahko občujejo misijonarji najrazličnejših evropskih narodnosti z domačimi kitajskimi duhovniki, ki sicer govorijo različna kitajska narečja. — Danes je okrog 1500 kitajskih duhovnikov in okrog 5000 kitajskih semenščikov, ki ob-

vladajo latinski jezik in jim je tako omogočeno občevarje z učenim katoliškim svetom. 120.000 naročnikov ima angleški katoliški tednik »Universe«.

GRŠKA

s Noče na prestol brez pomirjenja med strankami. Grška vlada je izdala proglas na narod, v katerem opozarja, da naj ne prirej nobenih manifestacij proti Veizelosu in njegovim pristašem. S takimi napadi se samo otežuje položaj vladi. Vlada pripravlja namreč obširno politiko pomirjenja na znotraj in

eden teh pogojev je, da se morajo z vlado, ki pripravlja obnovo monarhije, pomiriti tudi Venizelos in njegovi pristaši. S tem v zvezi je namreč znana izjava, da se bivši kralj Jurij ne bo vrnil na Grško, če se ne doseže pomirjenja med strankami.

AVSTRIJA

s Razno iz Korolana. V Št. Jakobu so pokopali 65-letnega Servcljevega očeta z Breznice. — V Domačalah je umrl 66-letni Guido grof Consolati, zadnji avstrijski okrajni glavar v Tridentu. — Na letovanje je prišel v Vrbo bivši španski kralj Alfonz. — Toča je uničila pridelek v več vaseh rožške in ledeniške župnije. — Delavec Dominik Robič je padel v odvodni kanal ob novi cesti pri Pečici. Obležal je mrtev. — V Vrbskem jezeru je utonil znani šentruperski mesar Peter Bidovec.

NEMČIJA

s Oster kulturni boj se bje v Nemčiji proti katoliški in protestantski verolizpovedi. Množijo se obsodbe duhovnikov, redovnikov in redovnic. Širijo se vesti o nameravani zaplenitvi samostanskega premoženja. Na drugi strani se čuje o resnih pomislekih av. stolice, če ima svojočasno sklenjeni dogovor z nemško vlado ob takih razmerah sploh še kak smisel.

FRANCIJA

s Sami so si vzgojili gada na prsih. Francoske svobodomiselnne vlade so vedno ščitile protiversko misleče in delujoče učitelstvo. Magari bodi komunist, samo, da nisi mož katoliških načel, so rekli francoskim vzgojiteljem tamošnji vodilni framazoni. — In res

Nevihiti v Newyorku. Velikanski ameriški nebotičniki so obenem tudi močni strel vodni. Na sliki vidimo fotografski posnetek nočne nevihte, med katero udarjajo strele v najvišje nebotičnike. Te strele seveda ne napravijo nikake škode.

KAJ JE NOVEGA

S pijačo in plesom se mladina ne vzgaja

O »Društvu kmečkih fantov in deklet« priobčuje »Slovenski gospodar« sestavek sledeče vsebine:

Vzniklo je to društvo iz bivše kmetijske stranke kot prosvetna ustanova, ki naj širi načela te stranke med ljudstvom, zlasti med mladino. Duha je istega ko njegova mati; naprednjakega, svobodomiselnega, liberalnega. Ta duh je tuj našemu kmetakemu ljudstvu; saj je naš kmet globoko veren, krščanski ne samo v čuvstvu, marveč tudi v dejanju. To je razlog, da se društvo ni moglo zakoreniniti v ljudstvu, kakor so to želeli njegovi duševni očetje. Zato so ga od zgoraj tiščali med ljudi. Ko so absolutistični režimi vezali noge in roke naši prosvetni organizaciji, da se ni mogla ne makniti ne gibati, in ko so naposled kolovodje bivše kmetijske strake zavili vrat naši prosvetni organizaciji, so menili, da bo šlo Društvo kmetijskih fantov in deklet živo v klasje.

Pa ni šlo! O tem smo zadnje dni prejeli dva dopisa iz kmetijskih vrst (prvi je od kmetkega mladeniča, drugi od kmetkega moža), ki nam poročata o težnjah in poskusih tega društva. V prvem dopisu se poudarja: »Pred poldrugim mesecem so tako zvani naprednjaki ustanovili pri nas Društvo kmečkih fantov in deklet. To društvo ni pristno ter po bistvu ne odgovarja nazivu. Načeluje mu

namreč kleparski pomočnik, tajnikuje gospodična učiteljica, poleg učiteljice so članice tudi gospodične od pošte. Kajnega pristno kmečko društvo?! To je zloraba kmečkega imena. Namen je prozoren. Mi pa kmečke mladine ne damo! Mi ji nudimo pravo kmetško izobrazbo ter v njej gojimo pristnega slovensko-kmečkega duha. Morda hočejo z našo prosvetno organizacijo konkurirati? — Sprejemamo boj, ki nam ga nudijo. Zmagali pa bomo mile!

Kmečki mož, ki je izšel iz naše prosvetne organizacije, pa med drugim piše: »Iz vrst Društva kmečkih fantov in deklet ali njegovega duševnega ozadja je izšel grd napad v časopisju na našega g. župnika, ki je svaril vernike, naj se ne udeležijo tekme žanjic, prirejene na nedeljo od tega društva. Društvo, ki je dosedaj bilo na papirju ter se udeležuje v gostilni, je stopilo pred svet z napadom na dušnega pastirja. Tako je pokazalo, na kateri podlagi je zasnovano. To ni prava podlaga. Zato mladina takega društva noče; še tisti, ki so vanj bili zapeljani, mu obračajo hrbet. S popivanjem in plesanjem po gostilnah se mladine ne vzgaja. Pravo izobrazbo vam nudi naše krščanako, k novemu življenju obujeno prosvetno društvo. Samo v njem je mesta naši mladini!«

Ne izboljšale, poslabšale so se razmere

Na zborovanju trgovskih zbornic v Novem Sadu, ki naj bi podalo statistike zbornice glede ureditve kmečkih dolgov, je bil glavni poročevalec g. Slepčević. Nekatere njegove trditve, zlasti pa trditve, da se je položaj kmeta izboljšal, smo že zavrnil, zdaj so se še oglašile kmetje z blejske okolice, ki nam pišejo:

K članku »Vprašanje zaščite na dnevnem redu« v nedeljski izdaji »Slovenca« pripominjamo naslednje: S poročilom g. Zarka Slepčevića se nikakor ne strinjamo in ga ogorčeno odklanjamo. On namreč trdi, da se je gospodarski položaj kmeta izboljšal. To ni resnica, pač pa so se gospodarske razmere na kmetih poslabšale. Treba je najprej okužiti naše bedno življenje in šele potem staviti kake predloge. Že 4 do 5 let so nam bili vzeti vsi dogodki. Brez znatne pomoči kmet ne bo mogel plačati svojega dolga. Ko se je zadolžil pred letom 1930, da je kupil eno kravo, bi danes mogel imeti štiri, da bi plačal to vsoto brez obresti. Popolnoma nemogoče je, vprašanje rešiti po prislovi: »Da bo volk sit in ovca cela.« Denar naj se postavi na isto vrednost, kakor je bil ob času zadolženja ali naj se pa dolg za toliko zniža. Razume se, da se mora potem še vse gospodarstvo izboljšati, kajti danes ne more izhajati niti nezadolžen kmet.

V povojnem razvrednotenju denarja je kmet odnosno mali človek največ izgubil na prihrankih. Kajti če je pred vojno prodal dve kravi ter izkupiček nesel v hranilnico, je prejel po vojni komaj toliko, da si je kupil en par čevljev. Za časa razvrednotenja

ni rekla hranilnica: Ti si nam dal dober denar, zdaj ti damo več odnosno isto vrednost. Tedaj je pa dajala hranilnica v posojilo manj vreden denar. danes hoče nazaj dobrega, to je štirikratno vrednost. —

Ako ponudiš les lesnemu trgovcu, pravi: Toliko dam, najraje pa vidim, da ga ne pripelješ. Ponudi ti toliko, da komaj plačš delo in prevoz.

Upamo, da bo današnja vlada vse storila in rešila to vprašanje v prid največjim bednikom.

ZAHVALA

Upravi »Domoljubac«, Ljubljana, naznanjam, da sem danes prejel Vaš dar in pomoč 1000 Din, ker mi je pogorela hiša, za katero se Vam prav iz srca zahvalim. Bog naj Vam stotero povrne dobroto.

Vaš vselej zvesti naročnik

Nikolaj Guštin, l. r.

Metlika, št. 126 dne 16. avgusta 1935.

OSEBNE VESTI

d Kralj. rodbina je odpotovala z Bleda, kjer je bila skoro vse polletje, v Primorje ter bo tu nadaljevala letovanje.

d Knez namestnik Pavle je zbolel na vnetju mišic na levi roki in se je podvrnil operaciji. Njegovo stanje je ugodno.

d 40 letnice poroke sta obhajala ravnatelj književnice KTD v Ljubljani g. Ivan Dež-

man in njegova soproga Matilda. Se na mogoča leta!

d Zelezniške in Selee je obiskal te dni dr. Jeglič. Sivolasega vladiko so ljudje povsod navdušeno pozdravljali.

d Iz Ljubljane je odpotoval v kitajsko misijone salezijanski duhovnik g. Andrej Majcen. Z njim sta odšla še dva sobrata pomočnika. Bog jih blagoslovijaj pri težkem delu!

d 25 letnice mašništva sta praznovala na Blejskem otoku opat in kanonik magr. Josip Sokol in kanonik Anton Jurčević iz Djakova. Živela!

d Na oddih v Italijo je odpotoval belgradski apostolski nuncij Herminigild Pellegri-netti.

d Zlato sv. mašo je imel preteklo nedeljo v vodiški župni cerkvi bivši župnik v Golem Janez Kunaver, ki je sedaj za »domačega gospoda« v samostanu šolskih sester v Repnjah. Na mnoga leta!

d 80 let je dopolnil g. Ivan Kern, bivši nadučitelj v Trbovljah. Bog ga živi do skrajnih mej človeškega življenja!

d Petdeset let že služi pri isti gospodinjti za kuharico Lenka Grašičeva iz Trstenika na Gorenjskem.

DOMAČE NOVICE

d Za kraje kjer ni vode. Kot prvo mero, da bi se obstoječa potreba za vodo zadovoljila, je vlada iz sklada za javna dela od 60 milijonov dinarjev na seji ministrskega sveta dne 9. avgusta že izvršila razporeditev ter odobrila kredit za zgradbo vodnjakov, vodovodov in cistern v brezvodnih krajih v posameznih banovinah. Kot nadaljnja mera je prišlo zakonsko pooblastilo za gradbenega ministra, da lahko najame pri Hipotekarni banki posojilo 50 milijonov dinarjev, istotako za zgradbo cistern in vodnjakov izključno samo v krajih, ki vode nimajo.

d Velik delavski tabor za vse Gorenjske se vrši dne 25 avgusta t. l. na Sv. Joštu.

d Tomeljni kamen palače Poštne hranilnice je blagoslovil pretekli teden v Beogradu patriarh srbske pravoslavne cerkve Varnava.

Nova palača bo zavzemala prostor 2000 kvadratnih metrov in bo stala 45 milijonov dinarjev.

d Med postajami Slov. Bistrica in Poljane je iztiril osební vlak. Nihče ni bil ranjen.

d 65 letnico obstoja plodonošenega delovanja je obhajala 14. in 15. avgusta pljuška gasilska cel. Poleg predstavnikov oblasti je došlo k proslavi 51 gasilskih čet z nad 1000 gasilcev. Proslava je potekala v znamenja gasilske vzajemnosti in medsebojne pripravljenosti za pomoč v sili.

d Nad 3000 ljubljanskih romarjev je bilo preteklo nedeljo na Brezjah, da so vrnilí Mariji Pomagaj, ki je prišla na kongres, obisk in da so se zahvalili za milosti kongresa.

d 38 milijonov najemnine so plačali v preteklem letu hišni najemniki v Mariboru.

d Delavstvo je pričelo stavkati v Bonačevi tovarni na Količevem.

d Novi konvikt za srednješolce so otvorili v Travniku očetje jezuiti.

d Lepo je napel evharistični kongres, ki se je vršil nedavno v Aleksandrovi na otoku Krku.

d Osem novih cerkev. Nadškof pomočnik dr. Štepinac je izdal na vernike okliče za gradnjo osmih novih župnih cerkev v Zagrebu. V mestu, ki šteje 210.000 prebivalcev, je sedaj le 6 župnih cerkev. Gradbeni stroški za nove župne cerkve so proračunjeni na 45 milijonov dinarjev.

d Otvoritev novih letnikov učiteljskega. V Zagrebu obstoja že od leta 1848 sem učiteljske č. sester sv. Vincenca Pavlanskega, iz katerega je dosedaj izšlo nad 4000 učiteljev. Bili so se je bilo, da bo ta ustanova pred leti prenehal. Po sklenitvi konkordata s sveto Stolicjo pa se je zvedelo, da se v jeseni otvorijo posamezni letniki tega učiteljskega.

d Nad 3000 mož in lantov se je udeležilo tabora na Brinjevi gori pri Slov. Konjicah.

d Evharistični manifestaciji pri Sv. Jožetu nad Slov. Bistrico je prisostvovalo nad 1500 lantov.

d Zagrebški glavni kolodvor je zastaral in ga bodo preuredili. Kdaj pa ljubljanskega, ki še bolj kriči po prenovitvi?

d Dva lepa tabora so imeli te dni pri cerkvi sv. Jurija nad Tržičem. V nedeljo je slavilo svoj dan delavstvo iz Tržiča in okolice, na praznik dne 15. avgusta pa se je zbrala okrog sv. Jurija mladina iz Tržiča, Kovorja, Krizev in Loma. Oba zbora sta pričala, da je

delavstvo in mladina tržičkega kola v Kristu sovsem tabora.

d Zbirke umetnih slik je otvoril za javnost v škofjskem dvoru v Dubrovniku škof dr. Carevič.

d 25.000 ljudi je obiskalo celjsko obrtno razstavo.

d Preteklo je sto let, odkar je sposul Anton Mihanović hrvaško himno »Lepo našo domovino«. Mihanović je bil rojen v Klanjcu na Hrvaškem, kjer ima tudi spominsko ploščo.

d Jugoslovansko profesorsko društvo zbiruje 8. in 9. septembra t. l. v Nisu.

d Nad 80.000 ljudi je obiskalo razstavo v Mariborskem tednu. V blagajni Mariborskega tedna so letos nanosili obiskovalci toliko srebrnikov, da so jih morali na tovrstnem avtomobilu zapeljati v Narodno Banko v zameno za papir. Srebrnina je tehtala 208 kg.

d V jugoslovanski učiteljski organizaciji (JUU) je sedaj vključenih 19.282 učiteljev, do čim jih je bilo lansko leto 18.335. Ker stanovska organizacija učiteljev ni prisilna organizacija, zato je se vedno izven organizacije 5 do 6000 tisoč učiteljev. V dravski banovini je vključenih v tej organizaciji 3314 učiteljev.

d Propad trgovine in obrti. V prvem letosnjem polletju je nazadovalo število trgovinskih obratov za 516, število obrtniških pa za 360. Skupno je padlo število trgovin in obrtov od nastopa krize za 6746.

d Za čebelarja. Finančni minister je dovolil, da se izda čebelarjem za vsak panj po pet kilogramov sladkorja trošarine prosto, in sicer le iz državnih sladkornih tovarn v Cukarici in na Belju.

d Slavka v tiskarnah se je po večini končala in delajo skoraj vse tiskarne kot običajno. Pogodbe s Savezom grafičnega delavstva niso podpisale v Ljubljani: Narodna tiskarna, Delniška tiskarna ter tiskarne Hrvatin in litografija Čemažar. Te tiskarne delajo z neorganiziranim delavstvom.

d Veliko skrb je povzročila med slovenskimi premogarji vest, o znižanju državne dohoda premoga iz slovenskih rudnikov. Mirodajni zastopniki premogovnikov kakor tudi rudarjev so posredovali na vseh pristojnih mestih in dobili zagotovilo, da se predmetni sklep ministrskega sveta popravi v prid slovenskemu rudarskemu delavstvu.

d Nad 4000 ljudi se je zbralo v nedeljo dne 18. avgusta 1935 v Podrečah pri Mavčičah

† Fran pl. Suklje

Na Kaninu pri Novem mestu je v višoki starosti 86 let umrl starost naših politikov in bivši glavar dežele Kranjske Fran Suklje. Z njim je lepel v grob mož, ki je globoko posegal v razvoj našega naroda nege življenja. Naj mu sveti večni luč!

na Sorškem polju v rojstnem kraju slovenskega pesnika Simona Jenka. Prišli so, da slave stoletnico pesnikovega rojstva. Na dnevnem redu sta bila govora predsednika Slov. Matice dr. Lontarja in T. Debeljaka, razne pramierne deklaracije in petje združenih zborov. Točno poročilo priložuje. »Ponedeljski Slovenec« in govora dr. Lontarja po naj vendar omenimo sledeče značilne besede: »Pri nas je bilo mnogo preveč meglevinega slovanstva, ki se je za druge navduševalo in od njih pomoči pričakovalo, a se ni dovolj brigalo zase, da potrebuje tudi mi bolj kot kdaj kruha in svobode. Slovenci so morajo ostreši sanj in zabud ter enkrat pogledati resniče v obraz z jasno mislijo in z vztrajnim delom. Simon Jenko bi bil služil boljše usode in priznanje, dočler je se bil živ. Naša dolžnost je, da krivico očetov popravimo, da se naučimo, da se za življenje upoštevamo tiste moze in žene, ki s svojimi umom resnično koristijo slovenski skupnosti.

d Velik lanoški tabor imajo fante in moze ljubljanske, kamniške in moravske dekanije dne 8. septembra pri Sv. Trojici nad Moravčami.

d Prosvetni tabor se vrši dne 1. septembra v St. Petru nize Maribora.

d Občni zbor »Slovenske preze« bo 26. avgusta t. l. v uniojski beli dvorani v Ljubljani. Pričetek zborovanja ob 10, prej služba božja v frančiskanski cerkvi.

d Igra »Prijateljska sreča«, ki se jo spustili nekateri med ljudi in ki je bila zgrajena na nabelu tako zvane »snežne kepe«, je zadost zgodaj vzbudila pozornost obnisti, ki se jo sedaj prepovedata. Čim je v javnosti, zlasti v bolj trezni, nastalo ogorčenje nad to igro, se je banska uprava zganila in to igro takoj prepovedala. Skode posebne ta igra ni povzročila, le nekaj ljudi je ob svojem kovaču, kar je bilo pričakovati. Vsekakor je ta igra povzročila mnogo manj skode, kakor svojočasna »Vnjetna pomoč«, ker je bila »Sreča« prej zarila.

Kakor vsako leto so se tudi letos na praznik dne 15. avgusta zbrali slovenski bojevniki na Brezjah in se z lepo cerkveno slovesnostjo zahvalili Materi božji za vse dobrote. — Velik slabotni vsmereno je došlo do 3000 bojevnikov. Zbirali so tudi za Bonačev spomenik.

d Enajst milijonov so zakadili v šestih mesecih Mariborčani.

d Veliko pastoščenje je napravil vihar na Hrvaškem in po Hrvaškem Primorju.

d Dne 18. avgusta je minulo 50 let, kar je bila posvečena župna cerkev v Boh. Bistrici.

d Polevična vožnja ob nedeljah in praznikih velja od 31. avgusta dalje za vse brez izjeme in sicer pod sledečimi pogoji: 1. Popust je 50% za odrasle; za otroke od 4. do izpolnjenega 10. leta, kakor tudi za mlajšo dečo, za katero se zahteva poseben sedež, pa popust 75% od normalne voznine; 2. popust velja za vse proge od 6 do 250 km od odhodne postaje; 3. vozni listki se bodo izdajali za drugi in tretji razred potniških vlakov; 4. potovanje se sme pri odhodu začeti najprej v soboto oziroma dan pred praznikom ob 12 in končati najkasneje v nedeljo oziroma na praznik ob 24. uri. Pri povratku se sme vožnja začeti najprej v soboto oziroma dan pred praznikom ob 20 in končati najkasneje v ponedeljek oziroma nad po prazniku ob 12. Če potovanje pri povratku ne bi bilo končano omenjeni dni ob 12, plača potnik za progo od postaje, kjer ga dobe ob 12, razliko med normalno in znižano voznino. Če dobe potnika ob 12 med dvema postajama, se mu razlika računa od prve prihodnje postaje. Če se pa potovanje na povratku ne bi začelo ob 12 omenjene dni, izgubi znižani vozni listek vsako veljavo.

d Romarjem k božji poti na Krki se priporoča gostilna Reboli. Dobra postrežba, cene zmerno.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Pogodbo za skupno delo so podpisali pretekli teden nekateri vodilni močje iz bivše radikalne, slovensko ljudske in muslimanske politične organizacije. Stranka se bo imenovala Jugoslovanska radikalna zajednica in bo močna in odločujoča politična tvorba, ako bo združila pod svojim okriljem in iskrenem sodelovanju vse pristajale bivših treh strank.

d Tržaški list »Piccolo della Serra« objavlja članek o novi Stojadinovičevi vladi in sodi, da se je s to vlado našla podlaga za vzajemnost Jugoslovancev. »Piccolo« trdi med drugim tudi sledeče: »Ako se je našla podlaga na sporazumu med Srbi, Slovenci in muslimani, se bo našla tudi možnost sporazuma s Hrvati.

d Da zmanjšajo brezposelnost pripravljajo v ministrstvih mnoga javna dela. Med drugimi pride na vrsto graditev velike avtomobilske ceste, ki bo vezala dravsko in savsko banovino ter bo potekala nadalje preko Karlopa—Bobrova—Makarske, Kotora in Budve, do albanske meje.

d Po vseh hrvaških selih in mestih so se 7. avgusta 1935 lepo spominjali obletnice smrti pokojnega narodnega voditelja Stefana Radiča.

d Sarajevsko časopisje poroča, da v novoustanovljenem občinskem odboru mesta Sarajeva ni nobenega katoličana. Novi odbor šteje 14 mohamedancev, 7 pravoslavnikov in 4 žide. V Sarajevu je zelo mnogo katoličanov.

d K proslavi 150 letnice nemške naselebine v Novem Vrbsu je prišel tudi bivši komisar in vrtnik Posarja k Nemčiji Gauleiter Brücker, ki je eden voditeljev nemške narodno socialistične stranke.

d S 1. septembrom 1935 dobimo ministrstvo za pošto in telefon. Pa ministra tudi!

d »Kmeti« list je priobčil na prvi strani sliko rajnega Radiča in pod njo napis: »Stefan Radič. Ob sedmi obletnici njegove smrti mu toglasno priznava vsa Jugoslavija, da je bil

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. 8. br. 15.465 gl. 25. V. 1933.

naš največji kmečki državnik — Po trditvi »Kmetkega lista« so bili do pred nedavnim največji politiki gospoda in seljaki iz vrst JNS, pri zadnjih volitvah g. Jeftić in sedaj naenkrat zopet g. Radič. Nam se je zdela, da je Radičeva slika na prvi strani Pueljevega glasila uvod za že zopetno menjavo politične barve naših bivših samostojnejšev.

d Razstava ovce in koz. Da se vzbudi večje zanimanje za ovčerejo in kozjerejo, prireja društvo »Živalca« tudi razstavo koz in ovac. Razstavljene bodo kože molznice, kozli, kozlički, dalje ovce, ovni in jagnjeta vseh pasem, ki jih goje rejci v Dravski banovini. Razstavljene bodo tudi razni predmeti in izdelki iz volne in kožuhovine in usnja, krmila in potrebščine. Ovca in koza sta zelo koristni živalci in ni prav, da opuščamo njih rejo. Razstava bo od 5. do 16. septembra.

NESREČE

d Požar je izbruhnil na viničariji ruskega generala Gregorja Švedova v Račkem vrhu pri Mariboru. Škode 20.000 Din.

d Veliko gospodarsko poslopje je uničil požar Uršuli Grašič v Razvanju pri Mariboru.

d V Framu je pogorela viničarija Jožefe Rečnik. Viničarka Rozalija Kobale je otela iz gorečega poslopja v zadnjem hipu svojega triletnega sinčka, na katerem je že gorela obleka.

d Zgorela je viničarija, last posestnika Alojzija Sirkca v Erjavcih pri Ptuj. Požigalec so zaprli.

d Zgorelo je Koslerjevo gospodarsko poslopje, ležeče nad vodo: mom v Ljubljani.

d Strela je udarila v kozolec trgovca Lovšeta v Skocijanu pri Mokronogu. Vse zgorelo.

— Kozolec dvojnik je uničila strela tudi posestniku Taborskemu v Zalogu v Šmarješki župniji.

d Ko je vozil s kolesom po cesti med Dupljani in Križem, se je mesar iz Tržica Jožef Godnov zaletel v avtomobil in dobil pri padcu poškodbe, vsled katerih je umrl.

d Smrti žrtvi nesreče. V celjski bolnišnici je umrl 43 letni obratovodja Fran Naročnik iz Straže pri Rogatecu, ker se je zaletel med Rogatec in Slatino v vlak in se hudo poškodoval. — Istočeno je umrl v bolnišnici tudi 53 letni pos. Alojz Ribič iz okolice Šmarje pri Jelšah, ki se je pred dnevi ponesrečil, ko je bil zaposlen pri slomozenci; kos železa mu je priletel v trebuh in ga hudo poškodoval.

d Ponesrečenci. Pelletni Franc Ramašk, sin posestnika iz Nevelj pri Kamniku, je splezal na drevo, da bi si natrgal nekaj sadja. Pri tem je padel z drevesa ter si zlomil desno nogo. — 15 letni posestnikov sin Jože Kikelj iz vasi Belj kamen v občini Stari log pri Kočevju je v nedeljo ogledoval staro pištolo, ki se mu je sprožila ter mu je krogla prebila dlan leve roke. — Z drevesa je padel in dobil hudo notranje poškodbe 11 letni rudarjev sin Ferdo Lampe v Kočevju. —

Naročajte in čitajte naše katoliške liste: »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«! - V vsako katoliško hišo katoliški časopis!

NOVI GROBOVI

d V ljubljanski bolnišnici je umrl Frano Sedlar iz Srednje vasi pri Senčurju.

d Zvonovi zvonite, domov ga spremito... V Brezicah je odšel h Gospodu po večno pla-

P. Žiga Ahčin.

čilo frančiškan p. Žiga Ahčin, brat glavnega urednika »Slovenca«, g. dr. Ivana Ahčina. — V Dobrovi pri Slov. Konjicah je umrl Ignacij Pučnik. — V Dolenji vasi pri Cerkuici so pokopali Viktorja Klammerja. — V Novem mestu so pokopali bivšega zaslužnega kranjskega deželnega glavarja Frana pl. Sukljeja. — V Mariboru je odšla v večnost trgovka Marija Jakopa. — Na svojem domu v črniški župniji na Vipavskem je umrl msgr. Leopold Cigoj. — Na Gočah nad Vipavo je odšel v večnost 43 letni dr. Joško Stemberger. — V Ljubljani so umrli: gojenka državnega konservatorija Tatjana Ogrin, 81 letna vdova sodnega oficijala Klementina Vončina, magistratni uradnik Avgust Sulič, Jakob Trampuh in vrli stružki župnik g. Andrej Orehek. Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Tečaj za mojstrske izpite v Rokodelskem domu v Ljubljani. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov sporoča vsem onim pomočnikom, ki se pripravljajo za mojstrske izpite, da se bo vršil v Rokodelskem domu poseben tečaj za mojstrske izpite pod vodstvom g. Fr. Sinka, tajnika kr. banske uprave. Tečaj se bo pričel v torek 3. septembra in bo dvakrat na teden. Udeleževati se ga bodo lahko pomočniki izven svojega delovnega časa. Vsi, ki se žele tečaja udeležiti, naj se prijavijo takoj pisмено ali osebno v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Zadnji čas za prijavo je 1. september.

d Boklanj ob Savi. Lani ustanovljeno Zivinorejsko selekcijsko društvo priredi v sredo 21. 8. 1935 ob 9 dop. premovanje dolenjske sivorjave govedi. Premovanje obeta biti zelo zanimivo. Vsi, ki se za premovanje zanimajo, vljudno vabljeni.

Sanacija slovenskih bank

Zadružni gospodarski banki v Ljubljani je na podlagi Uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov od 23. 11. 1934 minister za trgovino in industrijo po soglasnosti ministrskega sveta odobril odložitev izplačil, valorizacijo nepremičnin in sanacijo.

Odložitev izplačil in s tem v zvezi odobrena obrestna mera z 2% brutto letno se nanaša le na stare zavodske vloge, nastale pred 10. aprilom 1934 ter obstoji v tem, da se bodo ta zavodska dolgovanja postopno izplačevala z gotovino, ki se zbere v smislu čl. 20 omenjene uredbe in sicer po razporedi, ki bo po preteku vsakih 6 mesecev posebej sestavljen in predložen ministrstvu za trgovino in industrijo v potrditev. Nove vloge in dobro imetja po tekočih računih od 10. aprila 1934 naprej ta odložitev izplačil seveda ne zadene ter te Zadružna gospodarska banka izplačuje slejkoprej brez vsake omejitve in jih obrestuje po pogojeni obrestni meri.

Odobrena sanacija obstoji v tem, da se akcijska glavnica zavoda odpiše od 12 milijonov na 1.200.000 Din; da se 40% vseh terjatev vlagateljev in upnikov kakor so te obstojale na dan 10. aprila 1934, v kolikor po določbah uredbe niso od pretvoritve izžete, pretvori v Specijalni rezervni fond, ki se ima v aktivu pokriti z izločenimi dubiozami po izvršitvi definitivnih odpisov, ki se ocenijo v enakem znesku ter da se izvrši emisija prioriteta glavnice v znesku 18.800.000 Din s prvenstveno 4% dividendo v breme starih terjatev, katero izvede Zadružna zveza v Ljubljani.

Nadalje je Zadružni gospodarski banki odobrena valorizacija nepremičnin v Ljubljani, Mariboru in Sibeniku kakor tudi finančno olajšave čl. 15, čl. 34 v zvezi s čl. 68 omenjene uredbe.

Po določbah uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov mora zaščitena ZGR v roku 3 mesecev po datumu 10. 4. 1934 preknjižiti po uredbi določeno kvoto od glavnice s pripadajočimi obrestmi v Specijalni rezervni fond, katere terjatve zavodskih upnikov se bodo izplačevale postopno in sorazmerno z odplačili dolžnikov, ki so v zvezi s sestavo Specijalnega rezervnega fonda bili iz-

ločeni ozir. odpisani ter po možnosti iz čiste ga letnega dobička po izvršeni predpisani dotaciji za redni rezervni fond in izplačilu dividend na prioritete delnice. Zneski, ki bodo na ta način upnikom izplačani, se bodo smatrali z ozirom na obdavčenje kot odbitna postavka.

Stari delničarji dobe za 10 starih delnic eno zmanjšano staro delnico še pred rednim letnim občnim zborom, ki se ima sklicati v roku 2 mesecev in na katerem bo upravni odbor obvestil stare in nove delničarje o dovoljenih odredbah za sanacijo zavoda in o prečiščenem stanju zavoda, izvedenem na osnovi sanacijskih odredb.

Kakor smo informirani namerava Zadružna gospodarska banka izvesti pretvoritev starih terjatev v Specijalni rezervni fond v smislu odredb odstavka 7 čl. 31 omenjene Uredbe, ker ji je dalo za to pristanek dovoljno število upnikov, katerih terjatve po znesku tvorijo večino vseh terjatev, ki niso izžete od pretvoritve.

Ako bodo sanaciji zavodov in ukrepom njihovih uprav sledile smotrene odločbe drugih merodajnih faktorjev v zvezi z načrti, ki se tičejo kreditnega gospodarstva, o katerih problemih se zlasti zadnji čas resno razpravlja, potem je upati, da bo slovenski denarni trg postopno prešel v normalno stanje, kar bo vsekakor močno vplivalo na splošni položaj našega gospodarstva.

Notranjski praznik v Cerknici

(25. avgusta 1935.)

To bo po dolgem času prvi praznik, ki ga bo ta osamljeni, od naših ljudi vseh vrst zmeraj pozabljeni svojski kos slovenske zemlje obhajal prihodnjo nedeljo. Ne bo to ukazano slavje tiste vrste, kakor smo jih žal morali poznati, dolga leta: praznik komandiranega navdušenja, praznik praznih gesel in enodnevni nazorov, marveč bo praznik Notrainske, kakršna je. Praznik akromnih, a delavnih, stremečih ljudi, ki so dali Notranjski v zadnjih štiridesetih letih kulturni in narodni obraz, kakršnega kaže danes. Obraz, ki je samo sestavina svetlega, čeprav trpečega

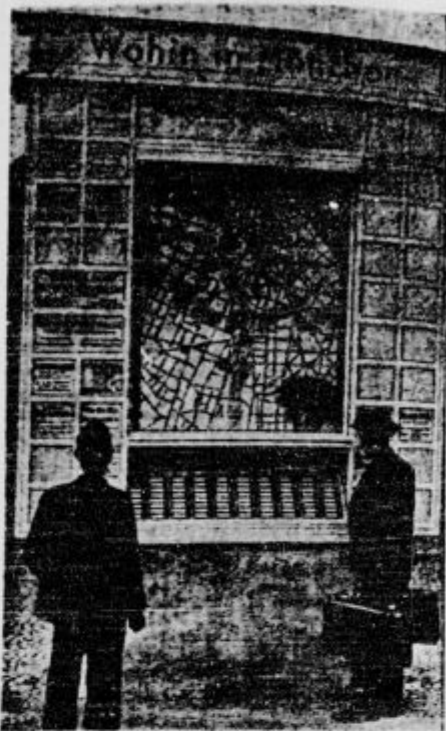
obraz vse matere Slovenije, ki je katoliška, zavedna in zvesta čez vse težave in teme.

V nedeljo praznuje 40-letnico prosvetno društvo v Cerknici, ena najstarejših slovenskih katoliških prosvetnih postojank in središče našega izobraževalnega dela na Notranjskem. Z nedeljsko proslavo hočejo njegovi člani in prijatelji manifestirati svojo voljo, da hočejo biti tudi ob času nastopajočega slovenskega obnavljanja prvi, kakor so bili v tistem delu že 40 let. Zato pričakujejo, da jih bodo v tem stremljenju razumeli ne samo vsi zavedni Notranjci, marveč tudi prijatelji katoliške prosvete izven teh meja.

Nedeljska manifestacija, prirejena po vzoru starih prebujevalnih taborov hoče biti izraz njihovega hotenja po napredku. Začela se bo ob pol 10 z obhodom, ki se bo končal v cerkvi, kjer bo sv. maša za umrle člane društva. Po maši bo na trgu tabor, na katerem govorita g. dr. Marko Natlačen in g. dr. Jakob Mohorič. Popoldne se bo slavje nadaljevalo in zaključilo z ljudsko zabavo na vrtu g. Martinčiča. Zaradi navala ljudi, ki ga pričakujemo in zaradi lažje organizacije prosimo zlasti vsa naša društva, pa tudi posameznike, da javijo število članov za prehrano, ki bo v tem primeru združena z znatnim popustom. Ker naj bi bil pri vsej slavnosti predvsem poudarjen tudi njen slovenski značaj, prosimo udeležence, naj pridejo v čim večjem številu in narodnih nošah.

Štirideset let »z Bogom za narod«, v tem znamenju na svidenje v nedeljo v Cerknici.

V vsako hišo Domoljuba!

Kam hoče iti? V Monakovem imajo na ulici posebno napravo, ki ti na pritisk gumba pokaže v mestnem načrtu, kje se nahaja ulica ali postojanje, ki ga iščeš. Tujci se tega modernega kazipota kaj radi poslužujejo.

Novi osebni avtomobili bodo baje imeli namesto štirih osem koles. Pravijo, da bo v takem avtomobilu vožnja mirnejša, varnejša in hitrejša. Kot je videti na sliki, bodo take avtomobile imeli samo boljši ljudje.

PO DOMOVINI

Včno kmečko zborovanje

V nedeljo 1. septembra bodo šli kmečki ljudje v Sv. Jurij ob Juž. žel. Tam se bo vršila ta dan proslava petindvajsetletnice kmetijske šole, obenem z redno člansko skupščino Zveze absolventov kmetijskih šol in z zborovanjem o kmečkem stanovskem zastopstvu ter z izletom v Rogaško Slatino. Na to proslavo vabilo vse slovenske kmečke ljudi, ki se zanimajo za kmetijsko solstvo in za napredek kmečke izobrazbe. Posebno iskreno so vabljeni vsi absolventi Sv. Jurske kmetijske šole in vseh drugih kmetijskih šol! Pridite, da s tem dokažete, da slovenski kmetje znamo ceniti pomen kmetijskih šol in da s tem javno izpovemo, da si naših kmetijskih šol ne pustimo vzeti ali okrnjevati, temveč zahtevamo, da se jih ustanovi še več!

V soboto, 31. avgusta se ob 4 popoldne vrši na kmetijski šoli v Sv. Juriju zborovanje radi kmečkega stanovskega zastopstva. Vse zavedne kmete vabimo, da se udeležijo že tega sobotnega zborovanja!

Udeleženci proslave in zborovanja naj se poslužijo ugodnosti polovične vožnje po novi uredbi! Vsak udeleženec naj na vstopni postaji zahteva izrečno »nedeljski povratni vozni listek« za polovično vožnjo za v Sv. Jurij in nazaj! S tem voznim listkom bo imel vsak polovično vožnjo do 1. nedeljka, dne 2. septembra popoldne. Prekinjene vožnje s tem voznim listkom pa ni dopustno! Kdor bo hotel v Rogaško Slatino, bo kupil v Sv. Juriju nov vozni listek za polovično vožnjo.

K udeležbi na proslavi vabi

Zveza abs. kmetijskih šol.

Jubilej ljudskega župana

Eden izmed mož, ki so v letih 1929—1935 največ pretrpeli zaradi neomajnega vztrajanja in delovanja med katoliškimi Slovenci, je g. Krlež Ludovik, kmečki posr, trgovec, gostilničar in župan ene največjih občin: Stari trg p. Snežnikom na Notranjskem. Rojen je bil 18. avgusta 1885 v vasi Nadlesk št. 20, dvakrat v Ameriki na delu, v vojski na fronti pionir od prvega do zadnjega dne, dvakrat župan (enkrat odstavljen, večkrat v preiskavi, pri vsakih volitvah izvoljen, večkrat v rokah orožnikov in drž. pravdnika, a vedno nazadnje oproščen kot krivično osumljen), je dosegel s poštenim delom in življenjem doma in v javnosti velike uspehe, zmagovito dokončal težke boje in ostal v vseh težkih položajih in časih zvest katoliški Slovenec, vzor ljudskega župana. Dasi neolčan, je pokazal s svojimi deli izredno razumnost, modrost, pridnost, pogum, stanovitnost, nadelnost, močnatost. Občani so mu dolžni velike hvaležnosti, ker je požrtvovalno, nesebično, podjetno in previdno začel in dobro izvršil mnoga važna, splošno koristna dela. Zato uživa splošno hvaležnost, spoštovanje in priznanje. Bog daj korenjaku zdravje in mu ohrani njegovo izredno telesno in dušeno

rij ob Juž. žel. in železniško legitimacijo O št. K 13 za Din 5. Ta karta bo v zvezi s potrdilom o udeležbi veljala za brezplačen povratek.

moč v korist družine (ima 8 otrok) in občine in vseh društev in združenj do pozne starosti! Kakor Jobu, naj mu stotero povrne, kar so mu vzela huda leta! Občani bomo znali ceniti in podpirati svojega župana Krleže, ki je naš vzor in ponos, naš vodnik, svetovalec in vzornik.

Zgledna Vincencijeva konferenca

Kakor lansko leto je tudi letos priredila Vincencijeva konferenca na Bledu cvetlični dan. Za to priliko so se domača dekleta in fantje oblekli v krasne pisane gorenjske narodne noše, ki so vzbujale pozornost zlasti pri letoviščarjih. Ti so prodajali cvetlice po ulicah in pa bo zasebnih vilah, kjer so nastanjeni ugledni letoviščarji. Tako so bili pridni nabiralci sprejeti pri soprogih kraljevega namestnika g. dr. Ivana Peroviča, ki jim je podaril veliki dar. Ljubezno in z razumevanjem do siromašne dece so bili sprejeti pri mnogih poselnikih, ki so prideli našemu dvoru, in prav tako tudi pri bivših ministrih in drugih uglednih osebnostih, ki se trenutno nahajajo na odmoru na Bledu. Omembe vredno je tudi dejstvo, da je s strani letoviščarjev vladalo popolno razumevanje za nabiralno akcijo. Vinc. konf. je prešla čez nekaj dni velikodušen dar Nj. Vel. kraljice Marije.

Dne 13. t. m. pa se je vršil na pobudo g. Molnar v kavarni »Toplice« jugoslovanski večer, katerega čisti dobiček je bil namenjen Vinc. konf. na Bledu. Omeniti je treba, da je bil k tej prirreditvi povabljen ves diplomatski zbor s predsednikom vlade dr. Stojadinovičem na čelu. Večer je bil lepo obiskan od strani gostov, ki so prišli na željo prirediteljev oblečeni v narodne noše. Opaziti je bilo tudi nekaj srbskih in hrvatskih narodnih noš, ki so jih imeli letoviščarji. Večja skupina gorenjskih narodnih noš je prišla iz vasi Gorje pri Bledu, ki so zapeli nekaj pristnih gorenjskih pesmi. Vmes je zapel lepi lirčni tenor belgrajske opere g. Popovič, ki je žel ta večer lep aplavz.

Uspeh tega večera je bil nadvse velik. Tako je Vinc. konf. zbrala nekaj denarja za korist blejskih otrok, da jih bo mogla pozimi obdariti z najpotrebnejšimi potrebščinami. Saj je gotovo vsem Blejcem znano, koliko živil je razdelila Vinc. konf. o božiču in veliki noči ubogim družinam in koliko revnih otrok je oblekla on nog do glave. Vsem pa, ki so na katerikoli način pomagali k takemu uspehu — naj Bog plača!

Za kravico

(Nadaljevanje).

»Srečno hodita,« se je veselo poslovil slikar.

»Kdaj pa pridete vi?« je hitro vprašala Barica.

»Jaz? Kam?«

»No, k nam vendar — v Postredkovo, k nam — obljubili ste nama.«

»Ah, tako! Tega niti sam ne vem, — ali pri-
dom, ali ne.«

»Pridite, — pridite gotovo,« sta skoraj pro-
steče vabila Adam in Barica, — imava dve sobi,
boste ostali pri nas dokler boste hoteli, nikdar
ne bom pozabil, koliko ste za naju napravili.«

»Takoja na spomlad pridite,« ga je iskreno
vabila Barica. »Takrat bova že imela kravico
— Hotela je še dodati sin dete,« pa ji ni šlo
skoz ustinice.

Globoko ginjen je gledal Pavlik na ta
iskrena, priprosta človeka. Odkriti, brez po-
tnare sta bili njuni duši, njune besede so vonja-
le srčnost in vdanost. »Pridem, — gotovo pri-
dem enkrat,« je rekel ginjen in jima stisnil
tli, z žulji pokriti desnici.

»Dragi Bog vem poplačaj vse — prav vse
— in posebno še za tiste pesmi — za te najbolj
—« je klicala za njim Barica izza vrat.

Ni se več ozrl, solze se ga pekle v očeh. »Za
nalo ljubezni žel bi na kraj sveta,« mu je pri-
ki na um znani verz... In ni ga zapustilo raz-
polajenje te pesmi — niti tedaj, ko se je znova
potopil v velenestne ulice. Neprestano mu je
bilo, kakor bi mu srce krvavelo nad izgubo
dragega prijatelja.

Ti ljudje so te imeli radi in ne bodo po-
stali nate,« mu je govoril notranji glas in
Pavlik se je počutil v svojem srcu praznega.

Monakovo je danes gledalo nanj tuje, kot še
nikdar — — —

Pavlik je bil edini človek, sploh edini v Mo-
nakovem, od katerega se je Barica težko po-
slovlila. Drugo je za njo hitro prešlo v temo in
bila je srečna, da se od tega oddaljuje čim
dalje, tem hitreje... Ni čutila gladi, ne žeje,
ni bila zaspala, ne utrujena, — sedela je v svo-
jem kotičku, kakor jo je Pavlik posadil in je
veselo gledala Adama, kako s tekom je in kako
nasičen dremlje.

»Ti bi rad spal, ne?« ga je nežno vprašala
in, ne da bi čakala, je vzela svoj kosek in ga
zložila. »Sama sva — tako-le se vlezi na to
klop —, če bo kdo prišel, nič se ne boj, te bom
že zbudila — spi varno.« Adam se je nekoliko
upiral, toda vožnja ga je uspavala, veke so mu
lezle skupaj, — se priprle in popolnoma za-
prle. Barica mu je dvignila noge, jih položila
na klop in mu podložila pod glavo mehki ko-
cek. Bila je vesela, da je zaspal. Ni se ji hotelo
govoriti. Hotel je biti sama, sama v svoji ra-
dosti, v svoji tugi, v svoji sreči...

Svitalo se je že. Tema se je umikala, pri
oknih so švigali telegrafni drogovi in debla, v
dalji so se pojavljali obrisi gora in gozdov, pre-
bujala so se mesta in vasi, na kolodvorih so
ugašale svetilke in v vozu, — nad glavama na-
ših potnikov, — je dogorela lampica in ona dva
nista vedela ne kdaj, ne kako. Adam se je
prebudil in ves začuden pogledal na vzhodno
nebo, kako je obleklo ognjeni plašč, da sprje-
me kralja, ki od daleč prihaja... Kakor da bi
mu letele nasproti, so zvezde izginjale z obloka
ena za drugo. A Barica je sedela negibno z od-
prtimi očmi in z blagim čustvom v duši, da je
tudi v njej minila noč, da se je zdanilo in da
že vzhaja sonce...

»Furth - Prot«, se je odzval v tem oduren
glas. Nato je sprevodnik pomolil glavo v kupé,
skrbeč, — kakor je obljubil slikarju, — za po-
verjena mu potnika, da ne bi zaspala. Dirjajoči
vlak se je palagama ustavljaj, a Barica se je
nagloma stresla iz svojega prijetnega sna.

»Hoj, mož, Brod!« je takoj poskočila, stres-
la Adama, ker je mislila, da še dremlje. »Sva že
doma, hitro vstani!« in je pobirala košaro in
nahrbtnik.

»Le pojdi naprej, ti bom že podal to.« jo
je odrinil Adama in Barica je rada ubogala.
Postavila se je k vratom in držala medene
kljuko in če bi bil sprevodnik odprl, bi bila
gotovo preje skočila ven, preden bi ustavil
vlak...

Dolgo, neizmerno dolgo ji je trajalo, pre-
den sta prišla v carinarnico na vrsto; ali ka-
kor hitro sta bila gotova, je sama koracila ven,
po znani poti, po kateri jih je privedel Pa-
stušek.

»Samo če greva prav,« je klical za postajo
Adam in se pazljivo razgledoval.

»Prav greva,« je brezskrbno odgovorila Ba-
rica in nagnosko krenila po znani poti mimo
romarske cerkvice k češki meji.

»Barica, ne dirjaj tako!« jo je zadaj ustav-
ljal mož.

Ali ona je korakala prožno in molče dalje
po prašni cesti, kakor da bi ne slišala. Pol ure
je že tako šla, ko je naglo kriknila: »Smo že
doma — pri nas — na Češkem.« V tem so se
prikazali beli mejniki, za hribečkom je pogle-
dal Stefflov mlín, — mostič preko potoka in
belo-modri steber in črno-žolti drog.

Bila je nedelja in praznik imena Marijine-
ga obenem. V tem času dobi celi hodiški kraj
prvi barvni dih jeseni. Dan se zjutraj ogre v

Naša božja pot

(Dobrova pri Ljubljani).

Starodavna je naša božja pot. Če so stara poročila zanesljiva, že okrog 1000 let deli tukaj Marija svoje milosti. Koliko romarjev se je potolaženih vračalo po molitvi pred Marijinim oltarjem na Dobrovo zopet domov. Marija še čaka častilce, se je pripravljena pomagati, samo da pridemo k Njej. V dveh od Velikega šmarna pa do nedelje po Malem šmarnu so papeži dovolili popolni odpustek vsakemu, ki obišče cerkev Matere Božje na Dobrovi, če prejme sv. zakramente in moli v papežev namen. Ob nedeljah so sv. maše: ob 5 uri, ob 6 pred Najsvetejšim s pridigo ob 8, ob 9 slovesna pred Najsvetejšim. Popoldne je vsako nedeljo ob 3 pridiga in slovesne pete litanije Matere Božje. Na angelsko nedeljo 1. 9. Mali šmarni 8. 9. in na nedeljo po Malem šmarnu 15. 9. bo sv. maša tudi ob pol 11. Ta sv. maša je posebno prikladna za romarje iz Ljubljane. Ob delavnikih je sv. maša ob 6 in 7. Marija nas priča: ne zamudimo milosti polnih dni.

Prosveta je oživila

(Cerknica).

V nedeljo dne 18. avgusta se je vršila v dvorani otvoritvena prireditev. — nekak akademija — tukajšnjega Prosvetnega društva. Po uvođenih besedah voditelja prireditve g. kaplana Kovčiča, ki je dal duška veselju in zadovoljnosti, da se zamore katoliška in slovenska prosveta nemoteno razvijati širom slovenske zemlje, je sledila razpoloženju primerna deklaracija: »Vstati je čas, ki jo je z zanosom podal Arharjev Lojze. Slavnostni govornik pisatelj g. Javornik pa je v vznešenih besedah pojasnil pomen pridržane posvete svobode za napredek prosvete tako za posameznika, kakor za družbo in državo. Pevski zbori pod spreminjivostvom g. organista Koznika so podali slovensko pesem tako v ženskem, meškem kakor tudi v mešanem zboru, posebno pa zadovoljil poslušalce kvartet pod istim vodstvom, obstoječ iz konservatorista Gostiše, Koznika, Poničarja in Skrija. Tudi godba gg. Hladnikov je prav zadovoljivo svirala prijubljene slovenske komade. Ves večer je potekel v najlepšem razpoloženju. Ta prireditev je služila kot uvod k nedeljski, za cerkniško prosveto zgodovinski proslavi 40 letnice uspešnega delovanja našega društva. Obširna prireditev, katero smo že objavili, naj bo velik praznik za vso Notranjsko. Vljudo vabljeni.

Vsele in žalostne novice.

(Dolenj vas pri Cerknici).

Letošnje zeganje o sv. Lovrencu pa ni slo tako kot druga leta. Take slovesnosti Dolenja vas se ni videla. Bila je ponovitev nove maše g. Stančiča. Pridigoval je g. dekan Wester iz Grakovega. Dolenjski fantje in dekleta so vse lepo pripravili za to slovesnost, zlasti pa jim gre za hvalo, da so pri sv. maši tako lepo peli. Vstajnost in dobra volja naredi narsikaj! Pa tudi drugim vašanom bodi izrečena zahvala, saj je vsak po svojih močeh pripomogel do te lepe slovesnosti. — Druga je pa žalostna novica. Klammerjevega Viktorja iz Dolenje vasi ni več. Na praznik 15. avgusta ga položili k večnemu počitku. Kako je bil priljubljen, je najbolje pokazal pogreb. Ker je bil več let gasilec in si je verjetno tudi pri izvrševanju samaritanske službe nakopal kal bolezni, mu je na zadnji poti svirala žalostinke gasilska godba iz Cerknice, pevci so pred hišo, v cerkvi in na pokopališču zapeli, ob odprtem grobu pa se je v imenu gasilcev poslovil od njega žnidaršč. Jože. Bog bodi njegov plačnik. Klammerjevo družino pa naj tolaži dobri Bog.

Slove

(Jančev).

Dne 15. avgusta so nas zapustili g. župnik Vreč Franc, Kratko, zato tem bolestanje je bilo slovo. Izgubili smo priljubljenega, vnetega dušnega voditelja in vzornega gospodarja. V šestletni dobi med nami so izvršili neprecenljiva dela: Po svoji strokovni zmožnosti so temeljito prenovili župnišče, mečnarijo in druga gospodarska poslopja, da bo res imelo trajno vrednost. Preslikali so cerkev in prižnico, nabavili hožji grob, jaslice, spovednico itd. Sploh se čudimo, da kje je bilo mogoče dobiti sredstva, da so mogli vse to izvršiti. Zato jim ne moremo skazati zadostne hvalečnosti. Bomo prosili ljubelega Boga, da Vas ohrani na novi fari v Šostem do skrajnih let življenja v najlepšem zadovoljstvu.

»Luč z gorac

(Šmarino pri Litiji)

Fantovska kongregacija v Šmarinem pri Litiji priredi v nedeljo 25. t. m. ob 8 pop. v Društvenem domu igro »Luč z gorac. Ker je lepa vsebina te igre znana že iz povesti, ki je izhajala v Bogoljubu in je povsod žela velike uspehe ob številni udeležbi, pričakujemo, da bo vsak kdor bo mogel posetil to učinkovito igro.

Drobiž.

(Trebelno pri Mokronogu).

Pogorela je hiša Franceta Dragan, preje last Škerjanec Franciča v Bogni vasi. Kdo je zažgal, se še ne ve. Pač pa je nekdo osumljen in aretiran. — Prišel je nov kaplan g. Alojzij Jenko iz Smlednika. — Med ljudstvom vlada vedno večje zanimanje za oddajo mleka v mlekarno v Stični. — Dne 18. avgusta je bil razgovor z možni v dvorani. — Strela je ušla 10. avgusta zidanica Franceta Pungercar iz Mirne vasi. Pogorelo je vse. Gospodar je bil zavarovan.

Počilo je kot bi orehe stresal.

(Ribnica).

Grozno je preteklo sredo, 14. t. m. udarila strela na Bregu pri Ribnici. Počilo je kot bi orehe stresal, potem pa je strela šla po hišah. Pri Rusu je vrglo mlado gospodinjico, ki je ravno snajžila štedilnik, da je padla v nezvest in se močno pobila po glavi, ena stran života pa je postala čisto rumena; le hitri pomoči ljudi, ki so jo drgnili, in nagli prisotnosti g. zdravnika dr. Kožuha se je zahalili, da je prišla polagoma zopet k sebi. Razkopala pa je strela na nešteli krajih tudi hišo, posebno tam, kjer je bil kak kovinski kos, vrata v veži pa je razkrala. — Pri Spičku je udarila dekle po roki in zrahljala vrata. — Pri Zogariju je oplazila dekle po rami. Pri Tekavcu je udarila deklco po hrbtu, lauto pa je izbila zidarsko kelo iz rok. Pri Melnarju je zadelo staro mater po rokah, ko je držala kovinski džaj otroškega vozička. Pri Peznu je izbito krojaču likalni iz roke. Pri Bohu je razkopalo električne varovalke. Vse hiše so občutile velik strah, k sreči pa strela ni nikjer vžgala. Kaj je vzrok tako razsežni razcepljenosti strele? Menda je udarilo v elektrovod hanovinskega daljnovoda. Ali je morda napeljava pre malo zavarovana?

Staro in novo.

(Metlika).

V začetku avgusta je prišla k nam skupina 10 dijakov križanske dijaške kongregacije, ki so pri nas ostali celih deset dni. Taborili so pod Komendo. Vesela, ubrana pesem se je vsak večer razlegala pod prostijo. Veselim fantom je le prehitro minil čas taborjenja. Polni navdušenja za lepo Belokrajsko so se odpeljali minuli teden v Ljubljano. — 11. avgusta je na Krivoškem vrhu prišlo skupaj 186 fantov Marijinih kongregacij iz Podzemlja Semeča, Suhorja in Metlike. V cerkvi je zbranim fantom spregovoril

belkasto, prosojno meglo, ki pada na zoreče sadje kakor puder, na sadovnjake in na trnje po mejah in bregovih. Opoldne se nebesni svod izloči v nedogledno višino, obrisi gora so, kakor bi se znižali, odpro se pogledi do silnih daljin, na obzorju stojijo, kakor bi bili nadihani valovi noh, drugače nevidnih hribočkov in vršičev. Zvečer, ko sonce zaide, se prično kaditi ribniki: redke pare, kakor svilene koprene, mehko postiljajo globoke dole, kamor lega gasneči dan spat, a nad njim se v temnem, modrem nočnem obloku odpirajo bučne oči zlatih zvezd...

»Kje na svetu je toliko krasote?« si misli Barica in kakor da bi ugodilo njenim mislim, je v tem hipu poskočilo sonce nad obzorje, se ustavilo na Maxbergu in jima svetilo in polzalo nadaljno pot do rodnega kraja.

Barica je bila podobna radovednemu pticu in je bila neprestano nekaj korakov pred Adamom in se je ustavila šele »Na skalici nad Hodevem. Tu je začel njujiti pravi dom z ljubko dolino, v kateri so kakor v gnezdu sede oboge hodske vasice. Tu je šele sedla Barica na trdi, granitni čok, da bi se odpočila. Globoko se je oddehnila, začutila je glad, izlekla iz žepa okorelo skorjo kruha in njena osušena duša se je vpila s pogledom v ta draga mesta... Črni gozdovi so pristopali k njej, kakor da bi hoteli, da jih s pogledom pogladi, smehljale so se ji modre oči ribnikov, ogromne, zelene planjave lok, poskropljene kakor s točkami z nešteti hriboči, dišeče po oveneli, posušeni otavi, ozka, mršava polja so se sivila po obronkih, bele vasice so ji letele nasproti, beli drobni oblaki — jagenjčki — so ji plavali nad glavo po azurnem nebu, sonce jo je ljubko gredo, veterček se je igral s porumenelim list-

jem brez in trepetljik, ptici so žvrgoleli in vse je klicalo: »Barica, naša Barica se nam je vrnila.«

A ni pozdravljala tako željno samo kraja — pozdravljala je v njem in v duhu ljubkovala tudi vse njegove podrobnosti. Oči so ji hitele poljubljati križ ob poti, objemat polno hruško na širnem polju, grm v travnatih meji, skupino jelč ob potoku, studenček skrit v loki pri stezi, Kozino na Gradku, cerkev svetega Martina v Klencu, Dobro vodo, Kolmana... Če bi je ne bilo sram pred Adamom, ki tu poleg nje sedi, bi pokleknila na kolena in bi poljubila ta sivi prah na kolovozu, ki varno vodi preko Klenčar naravnost k njim — v Postredkovo. Tako je bila njena duša od sreče navdušena. V njej je gorela z jasnimi plamenom velika radost, da je srčno prestala preganstvo, da je zmagovalno izšla iz tega pekla preteklih dni, da je prebrodila to močvarno tujino in ostala čista in nepokvarjena; nič se ni prijeljo njene duše, čisto nič, niti tuja godba, ne petje, ne noša, ne govorica, ne navade, ne tuji način življenja.

Ko je sedela na tem kamenu, vprav v tem trenutku se je razpršila iz njene duše vsaka senca, iz nje je izginila vsaka žalost in življenje se ji je znova pobarvalo z radostjo in srečo. Kakor bi se iz težkega sna prebudila, kakor bi jo iz ječe spustili, iz jetništva osvobodili, tako se je vzradostila z otroškimi besedami:

Hvala Bogu, da sva že tu!

»To si vesela, kaj?« jo je vprašal Adam, ki je bil tudi sam ves v blaženem občutju.

»Seveda sem vesela, tako vesela...« je poanjavljala Barica in ni vedela dati drugače izraza svojemu sanjskemu razpoloženju.

»Torej pojdiva, da prejke prideva domov,

v hišico, k nam,« jo je moral mož sedaj celo priganjati.

Za Hodovim sta nekoliko zašla s poti, obšla Sterbovičovo hruško z znamenjem in kmalu sta prišla do klenčevskega pokopališča.

»Poglejva mamo,« je rekla Barica in pristopila k zidu. Adam je pristopil k njej, se odkril in tiho pomolil. On je docela videl preko zidu na grob svoje matere, toda žena se je morala z vso silo vzpenjati na prste, da bi videla notri. Končno je zagledala še ne porasli grob stare Konopke. »Sirota,« je rekla sčutno in toplo, čez trenutek pa je dodala: »Nji je tukaj dobro, rajše sem tu mrtva, kakor tam živa, in je z očmi pokazala un zapad — na Bavarsko.

V tem, ko je tam stala stegnjena, vzpetja, — je zbledela in se vsa stresla. V tem hipu je prvič začutila, kako se ji je pod srecem zganilo živo dete. Prijela se je za život, molče stopila od pokopališča na pot in tam šele spregovorila z Adamom, ki jo je začuden gledal: »Mož, dete, živo dete —...«

V Klencu je zapel zvon. Zvonilo je k velikim maši —

Tako se je vračal Konop s svojega svatbenega potovanja. Pol leta sta tam prebila in Barica je nosila na srecu dvesto mark v zlatu in pod srecem — živo dete.

IX.

»Jezus-na — Barica,« je zakrtila z rokami vsa iznenadena Matouševa gospodinja, ko je mlada Konopka stopila na njihov prag. Prinesla ji je sveto podobico, kakor da bi se vračala z romanja.

»Nemška je,« je spregovorila Barica, »toda bo pa spomin, da sem bila tudi na Nemškem.«

božinske besede o veri in čistem življenju po veri prof. dr. M. Dokler iz Ljubljane. Sledile so pete litanije M. B. pri katerih so odpevali vsi fantje. Zunanje cerkve je bil prost razgovor med fanti in voditelji o izvenkonfesijskem delu, o igrah i. dr. Polni veselja in navdušenja so se pod večer litanije razšli vsak na svoj dom. — Praznik Marijinega vnebovzeta nam je prinesel blagodejen dež, po katerem je zemlja hrepelena že meseca. Vse je zopet ozelelo. Naš človek več ne tarna ampak zadovoljen hodi obdelovat svoje polje. Kljub dežju, ki je cel dan padel, pa so otroci Marijinega vrtca hoteli napraviti izlet na Radovico. Mnogo jih je ostalo doma; 60 otrok naloženih na dva voza pa se je opogumilo in se s svojim voditeljem odpeljalo na Radovico, kjer so imeli kratko pridigo in slovesne pete litanije Matere božje. S pesmijo smo se vrnil domov. — Ta teden živimo samo v pripravi na Jernejevo nedeljo 25. avgusta. Takrat je pri naši božji poti pri Treh farah romarski shod. Od blizu in daleč pridejo ljudje počastiti žalostno Mater božjo trifarsko. Letos pa pridejo vse cerkveni pevski zbori in cele Belokrajine. — Prijatelji Belokrajine, na Jernejevo nedeljo vsi k Treh faram!

Belokranjski cerkveni pevski zbori

(Tri fare).

Pri Treh farah, slovitem belokranjskem Marijinem svetišču v bližini Metlike, se vsi letos na dan glavnega romanja, v nedeljo, dne 25. avgusta, skupni nastop belokranjskih cerkvenih pevskih zborov iz Črnomlja, Dragatuša, Metlike, Radovice, Semiča in Suhorja. Pri dopoldanskim službi božji, katere se vsi ob pol 11 uri prihodno turistovskega vlaka) bodo zapeli združeni zbori pripristo, a veličastno, polno koralnih motivov, slovensko mašo od E. Berana. Zbor, ki bo štel 90 do 100 pevcev in pevk, bo dirigiral naš belokranjski rojak profesor M. Tomc, predpisano spremljevanje na orglah bo igral absolvirani konservatorist Josko Sterbenc, tudi Belokranjec. (Tu pa moramo pripomniti, da orgle pri Treh farah so slabe in da je teško iz njih kaj vna dobiti). Ob 3 uri popoldne se bo vršil pri Treh farah koncert, na katerem bodo zgoraj navedeni zbori zapeli, in sicer: I. ženski zbor: I. Dekle in roža (Kranj); 2. Zvečer (M. Tomc); II. Moški zbor: Mi peti (A. Mar); Srce je žalostno, III. Mešan zbor: Slovanska pesem (Premrl), Med cvetličami (M. Tomc), Kadar zora (V. Vodopivec), Triflar (Flajšman). Poleg tega bo vsak zbor sam

zase zapel po dve pesmi. Vsi ljubitelji cerkvene in svetne glasbe, vsi prijatelji naše Bele Krajine se vljudno vabijo, da se tega nastopa naših belokranjskih zborov udeležijo.

Jubilje.

(Boštanj ob Savi.)

Dne 4. avgusta smo obhajali 20letnico župnikovanja č. g. Engelberta Rakovca. Pod vodstvom č. kol. sester, ki z veliko poštvalnostjo delujejo tukaj za mladinsko-dekliški procvit je taisti popoldan v njihovih prostorih bila lepa prireditve. Članice Mar. družbe so z lepo uredjenimi in prisrčnimi deklaracijami proslavile dan svojega bivšega duha, voditelja. Otroci iz otroškega vrtca so z lepimi čestitkami izražali ljubezen svojemu duhu, očetu. G. kuplan Ciril Zajc ga je v toplih besedah pozdravil v imenu cele župnije. Tudi č. g. I. Dobrček, župnik in duh. svetnik iz Sevnice, mu je v prisrčnem govoru čestital za njegovo vztrajno, vestno in neumorno 20-letno delovanje. Tudi salezijanska hiša iz Radne je bila zastopana v osebi g. I. Novaka, ki je v kratkih besedah pozdravil slavljence v imenu salezijanske družine in tudi v imenu navzočih oratorijancev. Končno je še sledila igra »Peter en dan Bog« in šoloigra »Vesela najemnica«. Med odmori je igrala godba salezijanskega fantovskega krožka.

Praznik naše prosvete

(Dol pri Ljubljani).

Slovenska ljudska prosveta se hoče za vse krivice najplemenitejše maščevati na ta način, da s podvojenjo marljivostjo pospeši svoje koristno delo na polju narodne izobrazbe, ki je bilo pred leti tako ogabno prekinjeno. Tudi naše prosvetno društvo se zaveda svojih velikih nalog, ko vabi na slovesno otvoritev društvenega delovanja, ki bo v nedeljo 25. avgusta ob 7 zvečer v prosvetnem domu v Dolu. Na sporedu je nekaj narodnih pesmi, slavnostni govor pa govori g. Peruš iz Ljubljane. Za zaključek vprižorimo pretresljivo Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja« Prijatelji ljudske prosvete, obiščite nas na naš praznik!

Popravljen krivica

(Cerklje pri Kranju).

Z veseljem smo sprejeli vest, da je obnovljeno naše Prosvetno društvo, katero so uničili naši neprijatelji. Kakor Prosvetna društva po drugih krajih, hoče tudi naše društvo z novim

ognjem pomagati pri izobrazbi in zlasti pri vzgoji našega ljudstva. V nedeljo 25. avgusta pop. se bomo vsi člani in prijatelji društva zbrali in v sprevodu odšli v cerkev k litanijam. Po litanijah bo v Društvenem domu občni zbor Prosvetnega društva. Pred občnem zborom nam bo preč. g. Franc Vavpetič, župnik iz Senčurja, dal nekaj važnih smernic za naše prosvetno delo. Vsi člani in prijatelji Prosvetnega društva se bomo v velikem številu udeležili spreveda kakor tudi občnega zbora.

Smrt zveste služkinje

(Pešata).

Nedavno je na Pešati umrla 78letna Marija Gregorka, služkinja pri Ivanu Keršmancu. Tako zvestih služkinj kot je bila rajnica, dandanes ne poznamo več; 63 let je služila pri eni hiši. Zadnja leta je močno oslabela, toda gospodar ji je do smrti dal vso oskrbo in bolniško pomoč, dobro se zavedajoč, da je tako zvest posel polnovreden član domače družine. Rajnica je pa tudi skrbela in delala za hišo kakor bi bila njena. Bila je vedno globoko verna in nemarčevanega življenja. Zaslužila je, da je pri 78 letih ležala na mrtvaškem odru v beli obleki in z dekliškim venčkom na glavi. Bog naj ji njeno vestnost, zvestobo in delavnost poplača z bogatim plačilom v nebesih.

Nekaj novic

(Sv. Katarina nad Tržičem).

V naših gozdovih letos kaj pridno poje sekira. Prav je to, da so našle svoj, čeprav skromen zaslužek mnoge skupine gozdnega delavstva, nabranega od vseh vetrov naše slovenske domovine. Da pride pri nevarnem gozdnem delu do raznih nesreč, ni čudno. Tako beležimo letos več nesrečnih slučajev, med njimi enega smrtnega. Obžalovanja vredno pa je, da se med sicer poštenim delavstvom nahaja nekaj pokvarjenih surovežev, ki ne delajo časti ne sebi, ne našemu kraju. Naše ljudstvo je posteno ogroženo nad prostaki obnašanjem teh surovežev, ki so nedavno zasmehevali duhovnika, hitečega s sv. popotnico k umirajočemu bolniku, z grdimi psovskami. Da so sedeli po travi s klobuki na glavi, med tem, ko so ljudje izkazovali čast svojemu Bogu kleče, ni treba še posebej poudariti. Radovedni smo, odkod tako odlična vzgoja: od naših prosvetnih društev, še pred kratkim tako pregananih, gotovo ne. Želimo le to, da taki tipi prihodnje leto nič

»Duša zlata, to sem se te ustrašila, kakor duh se pojavila, — saj še ne pričakujemo Barice — kje neki — šele o žegnaniu — o svetnem Pavlu — nekatere se pozneje — šele ko bo v Klenčnem žegnaju — okoli svetega Martina prihajajo domov.« Ali ta dobra duša je hotela s temi besedami le zakriti strašni vtis, ki ga je na njo napravila njena zgubljenost, izmučena postava, dokoli vrat, nabuhla lica in hreščeče, trko dihanje...

Toda Barica je to začutila.

»Veste, teta, ustrašili ste se me, ker sem tako izpremenila.«

»No, saj drugače ni mogoče, se je nasmejala Matouška. »Saj veš, kako pojejo dekleta:

Roža sem jaz, roža,
dokler nimam moža.
Kadar bom imela moža,
mi bo zvenela roža —

»Da, da — mož nam ne da lepote, in se je spet zagledala v njeno, z materinstvom obteženo postavo.

To sem kupila stricu,« je nadaljevala Barica in položila na mizo lep mehur za tobak. Bil je iz kože — ob kraju obrobljen in z dvejnem jermenčkomna prepleten okoli in okoli.

»To bo veselo,« je iskreno — preprosto sprejela darove gospodinje... Kaj si pa prišla mam?«

»Rober za na glavo, — atu sem kupila lep srajc za okoli vratu in dekletom pentlje.«

»Kako sta se imela tam, — povej vendar,« je kar gorela radovednosti Matouška.

»Ne vprašajte — bom že enkrat po zimi — sedaj se ne maram spominjati — bi morala jekati — teta — zlata teta — kako sem se vas in kake pri vas spominjala tam!« je občutljivo,

vroč govorila Barica in gospodinjo so od njegosti že polile solze. Barična zunanost ji je vse povedala. »Uboga deklica, ubožica,« se ji je smilila v duši, ali z besedami jo je tolažila: sedaj ji bo drugače, prisluzila si je, sedaj se bo popravila, »samo, da bi se to prenesla in se je s pogledom dotečila izmučenega života...

»Adam je šel k gozdarju, dviril bi spet rad, jaz pa sem prišla k vam, če imate kako delo, jesti je treba, ne smeva lenariti,« je prosto govorila Barica.

»Če imamo! Štiri roke bi rabili, če bi jih imela, kosimo in sušimo otavo, nimamo še zrna v zemlji — krompir bomo kopali — nato mlatili — lan otepali — trli — Bog, o Bog — to je še dela!« je zaskrbljeno in težko vzdihnila gospodinja.

»To vse ni nič, — to je vse igrača, ne delo,« je z veseljem nasmeškom pravila Barica. »Teta, če bi šli v Monakovo, — bi morali nositi škaf malte na glavi, od jutra do večera, po lestvi tako visoko kot je nebo, — to bi šele gledali, kaj je delo — ali, kar je tam, je tam,« zamahne z roko. »Prišla bom torej takoj zjutraj. Kje pa kosite?«

»V Roscu. Košenine so že srečno pokošene.«

»V Roscu. To sem vesela, — tam mi je vedno najbolj ugajalo.«

In tako sta šli po povratku, takoj v ponedeljek Adam in Barica z veselo mislijo na delo, po katerem se jima je toliko tožilo.

Adam jo je s sekuro in s krampom mahal proti gozdu. Store bo ruval, kamenje iz zemlje kopal, ga nosil na kup, prapirjal tla za pomladno setev. Veselil se je tega dela in, kar

je bilo glavno, svojega starega prijatelja — gozda.

Hitel je k njemu, hrepenenje ga je tako priganjalo, da se je potil. Ko je prišel do hostec; mu je bilo, kakor bi stopil v hladno cerkev, odkril se je in se ustavil.

Krasni in bujni gozd, veličasten v svoji rasti, vzvišen po svoji velikosti in sili, se je razprostiral v nepreglednost in v neprosornost. Drevo se je stikalo k drevesu, kakor ljudje v cerkvi. Gozd je bil tih, ni šumel, ni govoril. Kakor vojska na povelje, »pozor!« so se dvigale smreke in jelke, vzravane, negibne, kvisku, k nebu zamaknjene kakor kipi. Tu in tam so se krčila mlada drevesca — kakor drobna deca, — se zvijala v senci in tožila po soncu in zraku. Potočki iz mladnih studenčkov so prhali v svet, spotoma so žuboreli veselo pesmico. Ptiki, kakor žuboreči mrčes, so poletavali po gošči; stari in mladi so žvrgoleli svoje napreve. Adam se je zagledal v ta mogočna drevesna debela in zdelo se mu je, da so to gosti, v zemljo zaliti stebri, ki nosijo na svojih vrhovih sam nebesni svod — čez trenutke pa spet, da so to brezštevilne noge bajne, ogromne stonoge, ki tu stoji počiva. Častitljiva groza ga je obšla, neznana tajnostvenost se je dotečila njegove priproste duše, ko je po dolgi dobi spet prvič prišel v gozd.

Vzdihnil je. In kakor bi njegov vzdih slišali vrhovi gozda, kakor bi bili živi, so ga ponovili in zatleglo zasumeli... In s tem vzdihom, kakor bi se bilo Adamu olajšalo, — se je spojil z gozdom in je mirno stopal dalje po stezi, ki je vodila do rovtov...

Med tem pa je Barica v Roscu z grabljami mešala dolge redi drobne, goste otave, ki so jo kosci od ranega jutra nakosili. Po deveti,

ved k nam se pridružijo. Saj se samo v pokopališču vsem, predvsem naši mladini. — Karveseljevi je, da je po daljšem odmoru odšel v Dolni perisk družbo "Pianistik" pod vodstvom učitelja g. Ivana Primožiča, ki se je za raznih svojih stališčih mestih prav prično posvečeno udeleževal. Želimo družbi obilo uspeha in upamo, da se nam pač kmalu javno predstavijo in pokaže, morda le boljši uspeh, kakor je bil njegov prvi in edini nastop v naši mali Dolni.

Zegnanje

(Srednji Bitaja).

Na Sorikem polju, nekoliko oddaljena od telegrafne postaje Zaboja, stoji cerkev Sv. Uršule. Daleč na okoli se vidi s svojimi visokimi zvonikovi. Srednja je po letu 1864. soseska Srednji Bitaja. Bila je pa že zelo potrebna popravila. Kljub težkim časom se vsakdan iz Srednjega Bitaja niso ustrašili velikih stroškov ter so z izrednimi močmi razenajšino kakor tudi notranjost cerkve in zvonika temeljito popravili ter zvonika napravili novo streho. Cerkev je sedaj kakor nova. Dne 25. avgusta se obdaja spomin poveljstva te cerkve. Zato bo ta dan polja služba jutraj ob 8 in ob 9. Obkraj bo tudi darovanje za kritje stroškov. Cerkev Sv. Uršule, stojiča sredi rodovitnih njiv na Sorikem polju vas vabi ta dan, da jo obiščete.

Ljubljani v.

(Podbrzeje).

Tudi naše prireditelno društvo je bilo z odlokom notranjega ministra območljivo. Kot ugotovljeno predstavo bomo v prireditelno dne 1. septembra zvečer izro. Ljubljani v. (Odlozraha bo na zgodovinskem ljublj. (pred cerkvenimi vratih, kjer se povečano v postnem času zbirajo številni ljublj. Matere Božje od blizu in daleč).

Nasledstvo.

(Sara Oselce).

Sedaj pri nas kaj dobro kaže, zlasti ljubane. rtravke so pa bolj slabe, zlasti tam, kjer jih niso škropili. Sveda bo škropjenje imelo šele takrat popoln uspeh v boju proti sadnim zajedavcem, ako bodo škropili vsi sadjarji brez izjeme. Dobro negovati vrtove s škropjenjem drevesnim delem in stroške s lepim in obilnim pridelkom bogato povrnejo. Videl sem sadovnjak, ki izgleda kakor priselje. Dreve

je lepo očistilo in skrbno gojijo. Lasknik si je celo škropilnico sam naredil in morda nič ne zasluži za škropilnik. Nekateri posejanci pa se uvidijo s strani saggerne, kaj le škropjenja. Zamenjamo drevje, da se tudi ne odobrodo. Zato poslušaj vse po se, da izrabiš ugodno leto našega kraja iz prvine z modernim sadjarstvom.

Igra "Sheherazade"

(Sela pri Kamniku).

Tudi naše kato. posvečeno društvo zopet prvi, čeprav se nekje rekli, da se ne bo smelo nikdar več vopusteviti in da moramo zato uiniti napise. ki bi spominjali na to. Imeli bomo na angliškem nedeljo, 1. septembra, cerkveno prireditev s svetovno znano igrjo "Sheherazade", pri kateri sodelujejo naši študentje.

Rama.

(Sotava).

Po osvoboditvi od prejšnjega tedna smo svedno radili. Celo preostanek. Zato so neposredni diti za dr. Matko. Bodo kmalu spornali svoje zmote. Vsi resni ljudje grejo v novo stran, ki se bo imenovala Jugoslovanska radikalna zajednica in ki se ji pridruži tudi dr. A. Korolec. — Vodovod gradimo. Veliko je pripomoška banja uprava in SPD. Dosti pa tudi domačini s denarjem in delom. — Na pramnik M. tnebovstva so mislili ljubljanski prvi, ki so na odhodu v Logarski dolini prvi pet v župno cerkev v Sotavo, a jim morda ni bilo uspešno. Stojali.

Za povzdigo tujkega prometa

(Gorje pri Pledu).

Sedaj so Gorje postale znane, saj prvi avto za avtom skoz Gorje na tako lepo Poključko plesnijo, ki je kar čez noč zaslovela. Tudi naša hrabra vojska je na odhodu na Poključki. Gorjani se do sedaj nismo Bog ve koliko zanimali za tujki promet. Potreba je pa pokazala, da se bo treba zanimati! Pogledimo naše sosedne Bohinjce in Dolince. Saj smo mi v neposredni bližini Bleda. Gorjanci imamo kaj lepo okoli najubo Poključka. Poključka luknja z galerijami ali naš svetovno znani Vintgar. Poslednjega je pred vojno oskrbovala občina, sedaj pa je prišel v last Zveze za tujki promet. Treba bo tujce v obilno zvabiti in jim tudi kaj zauditi.

Za povzdigo tujkega prometa je v Gorjah ustanovljena podružnica Slov. plan. društva. Prav bi bilo, da bi podružnica imela čim več članov. V nedeljo 25. avgusta priredi podružnica SPD v ta namen in za obnovu galerij veseličo s srečovanjem v restavraciji Vintgar. Priporočamo, da priredi SPD vsako leto samo eno prireditev. Zato v nedeljo 25. avgusta 1936 v naš divni Vintgar!

RADIO

Program Radio Ljubljane

od 21. avgusta do 29. avgusta.

Cetrtek, 21. avgusta: 18: Plošče. 18.40: Slovenska. 19: Čas. vreme, poročila, sport, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20: Prenos iz Beograda. 21: Čas. vreme, sport, poročila. 22.10: Večer operetne glasbe. — Petek, 22. avgusta: 18: Veseli napisi. 18.40: Nekaj zabavnih besed. 19: Čas. vreme, poročila, sport, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20: Prenos iz Zagreba. 21: Čas. vreme, sport, poročila. — Sobota, 23. avgusta: 18: Radijski orkester. 18.40: Zunanji politični pregled. 19: Čas. vreme, poročila, sport, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20: Pester večer. 21: Čas. vreme, poročila, sport. 22.10: Pester večer. — Nedelja, 24. avgusta: 7.30: Razkrovanje semen. 8: Čas. poročila. 8.10: Pesmi iz Rusije. 9.45: Versko predavanje. 10: Prenos cerkvene glasbe. 11: Promenadni koncert. 12.30: Čas. obvestila, plošče. 16: Plošče. 16.15: Ženska ura. 16.30: Radijski orkester. 19.30: Nac. ura. 20: Čas. poročila, sport, obvestila. 20.15: Prenos koncerta iz Dobrne. 21.30: Plošče. 22: Čas. poročila, sport. 22.15: Radijski orkester. — Ponedeljek, 25. avgusta: 18: Radijski orkester. 18.40: Zdravniška ura. 19: Čas. poročila, vreme, sport. 21.30: Plošče. 22.10: Radijski orkester. Torek, 26. avgusta: 18: Otroški kotiček. 18.40: Plošče. 19: Čas. poročila, vreme, sport, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20: Večer serenad. 21: Čas. poročila, sport. 22.10: Plošče. 22.30: Angliške plošče. — Sreda, 27. avgusta: 18: Plošče. 18.40: Na klasičnih grških tleh. 19: Čas. poročila, vreme, sport, obvestila. 19.30: Nac. ura. 20: Večer ruske glasbe. 20.45: Koncert ge. Bernat-Golobove. 22: Čas. poročila, obvestila. 22.10: Iz kavarn. Nebotičnik.

ko je sonce ozračilo prisojne kraje, je bila razstijal kopice. Vsakokrat je vzela polno naročje se sije se, dišeče trave, zagrebla notri glavo in slavno odhajala njen mehki vonj, le preden jo je na tanko razstila po trdi loki. Za trenutek se je pri tem delu zastavila, se opela na grabljike in se ni mogla naveliti pogleda na rodni kraj. Kakor vesela deca so preletale njene oči in letale k zelenemu gozdu. Opazila je s njem sir laz, kakor razširjen listaj. Obeljena debela sotečih debel so se belila na njem kakor beli, nepravilni loki na hodočinski tapeti.

Ta je nov, lani ga še ni bilo, je hitro spazila Barica in je pomislila, da je del Adam potov tja delat.

In kakor da bi se takoj znašla v gozdu, se je počutila. Slišala je mehko izmenje njegovega gostega veljeva, zadutila je njegov smolnat vonj, videla je skozi drevesne krošnje modro, visoko nebo in kako sonce prodira skoz njegov polmrak v rovine in izseke...

Silo se je iztrgala iz tega (arobnega sna in hitro grabila dalje. — ali za trenutek je nevede dvignila glavo in bila je že znova očarana. Zagledala se je k Rozsozi, preko plitke kotline so bežali njeni pogledi, da bi pozdravili Lahče, po brvici preko potoka se okopali v ribniških, približali do Gore, tam so se ustavile na Gradku in pobotno počivale na Korini... Z razkožjem je postojala tudi drače zvok kamene oole in kretitja, ki je še desetlet klepal pol hopiki na žleznem klepanju svojo otopelo kosa, — kakor bi ji bila najprijetnejša godba, tako je poskakovala Baričino telo in je začela vokal, kot deca, po taktu:

»Kuj, kuj kovače,
okaj mi nožice,
za oje dam ti groč

In takoj je s kladivom žalostno nadaljevala:

»Ah! Ah! Ah!
Spalil se je grah.
Juha mi je izkipela,
kaj sem reva pretrpela!
Ah! Ah! Ah!
Spalil se je grah.»

Opoldne, ko so šli z loke domov, je zapel blizu tole iz stolpca nad Zvonikovičovo hišico zvonček. Slavno ga je poslušala Barica in pobotno molila Angelovo čeljenje. Vse tisto veličastno zvonjenje, ki ga je slišala tam na Bavariskem, ne bi dala za ta njegov srebrni glassek...

Niti po obedu se ni mogla dosti navziti pogleda na loke. Tam so vsepovedno nalagali vozove s šušče in drobečo otavo. Kopicja za kopicjo so izginjale s njih, pisani volji so jih prevzeli. Kakor lica so se napenjali boki voz, zadetih z otavo, nato pa so nihali med vožnjo eden za drugim, kakor gosi, kadar se vračajo s paše v vas. Skoz Postredkovo se vije pot navzgor in se vije do vrha kakor gad. Od nje se odcepijo na obe strani izvožene kolesnice, kakor veje na drevesu, do dvorišč in lop. Kakor žene gosak domov gosi in te odhajajo iz krdela na desno in levo in se izgubljajo v odprtih vratih, — tako so izginjali vozovi v vratih pri Rakousu, pri Jegliču, pri Krutinu, pri Ševcu, pri Jakobu, drugi pa so spet drdrali prazni po vasi navzgor...

In po delu se je srečna in blažena selila z Adamom, skupaj sta sedla na lesen hišni prag in sta brez besede gledala k nebu. In to bodsko nebo je bilo brezprimerno krasno. Stalno je spreminjalo svoj prekrasni plašč. Takoj zjutraj se je odelo s spokorno obleko modre barve, barve obleke, katero nosi Barica v post-

nem času. Ali proti poldnevu je zbledelo, beli, drobni oblaki so plavali po njem kakor naphnjeni rokavi, naškropljeni robci in zlikani ovratniki straj, ki jih je Barica oblekla za na godbo. Sedaj zvečer pa je potemnelo kakor robci na glavah, za tem pa so se prikazale na njem zvezdice in svetilka, kakor korale in čipke v čepici na glavi bogate hodske neveste...

Malo časa sta sedela in že so se vsli iz vse vasi k njima z vprašanji. Valovi, Zemanovi, Jarjevi — vsi so prišli povpraševati, kaj delajo njihovi ljudje tam, kako se jim na Nemškem godi, kaj so naročili, ali so se jih kaj spomnili in jim kaj poslali...

Adam je pripovedoval, oddajal vsakemu kar je bilo njegovega, štel marke in jih dajal na trde dlani, izročal pozdrave. Toda Barica je sedela in ni govorila — samo k nebu je upirala oči.

»Iz Monakovega, se bodo vrnil ob našem žegnaju, preje ne, že za eno hišo so se dali zapisati, dva meseca, če ne več, bo to trpelo, preden bo postavljena.«

»Kaj pa ti, zakaj tudi ti nisi ostal, zakaj si se vrnil?«

»Ni se mi ljubilo,« je rekel Adam, zato ker se je sramoval povedati: »stojilo se mi je« — »hotel sem zaslužiti samo za kravico, nič več.«

»Drugje je mogoče boljše — ali v Monakovem, — kjer smo bili mi, — ni lepo, — samo toliko rečem: nič dobrega ne pride iz te Bavarke — denar se zasluži, — res je — ali na drugi strani se izda — ne morem tega povedati, kakor si mislim, mnogo novotarij se navzemajo naši tam, zamenjajo nošo in jezik, radi govornjo nemško, ugaja jim nemška godba in pesmi, izgubljajo zdravje,« je prerokoval Adam in umolknil.

Naša najstarejša gospodinjska šola

Ze 37. leto vodi kmetijsko-gospodinjska šola v Marijanišču tečaj za izobrazbo slovenskih kmečkih deklet za dobre gospodinje. Koliko stotin jih je že izšolala, ki danes krepko držijo pokonci tri vogle kmečkih domov; koliko zavednih slovenskih mater je vzgojila, ki so dale narodno klen naraščaj, mlade žilave kmečke gospodarje in gospodinje; koliko prosvetnih delavk je med njimi, ki skušajo svoje znanje, pridobljeno na tem zavodu, razširiti tudi med svoje tovarišice, ki niso bile tako srečne, da bi preživele leto dni na tej šoli.

Toda ta zavod ni skrbel samo na ta način za izobrazbo kmečkega ženstva, ampak še v večji meri posredno s tem, da je izšolal gospodinjske učiteljice, ki danes delujejo po vsej državi, največ seveda v Sloveniji. Izvzemi nekaj njih so vse gospodinjske učiteljice, ki delujejo danes na gospodinjskih tečajih po defeti in na gospodinjskih šolah v travski banovini, dovršile seminar za kmetijsko-gospodinjske šole v Marijanišču. Nadalje je dal zavod pobudo za ustanovitev večine današnjih gospodinjskih šol v Sloveniji in za prireditev raznih gospodinjskih tečajev.

Delovanje te šole se pa ni omejilo na našo ožjo domovino, ampak se je razširilo čez vso Jugoslavijo. Srbi in Hrvati so se hoteli semkaj učiti ustroja gospodinjskega šolstva, njih prve gospodinjske učiteljice so se izobražile na tem zavodu in po njenem vzoru ustanovljale slične zavode v ostalih delih države.

Ti kratki podatki pričajo, da se ta zavod

sme upravičeno imenovati *Matica slovenskega gospodinjskega šolstva v Jugoslaviji*.

Nazvle tem zaslugam na polju gospodinjskega šolstva so ji merodajni činitelji pred tremi leti odrekli vsako podporo, tako, da se mora vzdrževati iz šolnine, iz podpore od strani vodstva Marijanišča in iz požrtvovalnosti šolskih sester in strokovnjakov, ki brezplačno poučujejo na tem zavodu. Vendar se je šola ohranila na svoji prejšnji višini in se vsako leto še izpopolnjuje, kar je pripisati izredni požrtvovalnosti njenega vodstva, ki je v rokah šolskih sester. Tako se je zavod ohranil svojemu prvotnemu namenu, ki so ga začrtali njegovi ustanovitelji.

Letošnji tečaj se prične začetkom novembra in bo trajal do konca avgusta 1936, torej deset mesecev.

V tej dobi se gojenke teoretično pouče v teh predmetih: verouk, vzgojeslovje, računstvo, živiloznanstvo, gospodinjstvo, zdravstvo, mlekarstvo, knjigovodstvo in kmetijsko gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinorejo in živinozdravstvo, poljedelstvo in kmetijska kemija. Praktično se pa vežbajo v kuhanju, ročnem in strojnem šivanju, krojenju, risanju, pranju, likanju, v ravnanju z bolniki, v mlekarstvu in sirarstvu, vrtnarstvu itd.

Gojenke, ki se želijo izvežbati za samostojno vodstvo gospodinjskih obratov, ali ki potrebujejo v dosegu usposobljenosti še vaje, morejo ostati v šoli dve leti, da spopolnijo in poglobijo svoje teoretske in praktično znanje.

Prošnje za sprejem s potrebnimi prilogi pošljite na: *Vodstvo gospodinjske šole v Marijanišču v Ljubljani*.

NAZNANILA

d Jezikovna dopisna šola na Jesenicah začne s 1. oktobrom 1935 zopet s pismenimi tečaji za nemščino, esperanto in slovenščino. Učnina zelo nizka in ugodni plačilni pogoji. Zahtevajte prospekt in priložite znanje za odgovor. Prijave sprejemamo do 15. septembra 1935.

n Na Krekovi gospodinjski šoli v Šiaki, Ljubljana VII, se prične novo šolsko leto 1935-36 dne 1. okt. Pouk traja eno šolsko leto. Vpisnina 100 Din; mesečna za notranje učenke 600 Din, za zunanje 300 Din. Dekletom, zlasti z dežele, katere se žele izvežbati v dobri kuhinji in v pravilnem serviranju, priporočamo obisk enoletne gospodinjske šole, ker je mesečna letos izredno nizka. Posebno važna je ta šola zlasti za hčerke gostilničarjev in restavratov. — Istočasno se prične tudi tromesečni kmetijsko-gospodinjski tečaj. Prvi tečaj bo od 1. okt. do 15. dec.; drugi od 2. jan. do 30. marca; tretji od 2. aprila do 30. junija. — Pogoji za sprejem so isti kakor za celoletno gospodinjsko šolo. — Priloge sprejema in pojasnila daje Uprava šole do 28. sept. pismeno in ustno.

d Letošnji jesenski velesejem v Ljubljani v jeseni bo prirejen od 5. do 16. septembra v znamenju našega pomorstva. Največja prireditev v okviru tega velesejma bo velika Jadranska razstava, ki bo pokazala vse, kar je v zvezi z našim morjem in obmorskim življenjem. Jadranska razstava bo zelo obsejna, saj bo zavzemala tri četrtine velesejskega prostora, ki meri 40.000 m². Poleg Jadranske razstave bomo imeli še druge posebne razstave, ki bodo obsegale industrijo, obrt, arhitekturo, esperanto, perutnino, kunce, koze, ovce itd. Tako bo letošnji jesenski velesejem vsestransko bogat in pester ter bo točna slika pridnega in tihega snovanja ter smoternega dela naših ljudi.

n M. Sobota. Zvezno razstavo rodovniške živine priredi Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij za svetloisasto (simentalsko) govedo dne 8. septembra v Murski Soboti. Razstavljenih bo nad 200 glav najbolje rodovniške živine. O priliki te razstave bo tudi tekma vprežnih krav in bikov, da se bo lahko ocenilo našo živino tudi na delovno sposobnost.

n Prosvetnim društvom priporočamo narodno igro s petjem »Črna žena«. Razposilja: Redenšek Ivan, Domžale.

»Načnimo z druge strani.« se je nekdo zamislil. Adam, kdaj si boš pa kupil kravico, kaj?

»Na pomlad, stric, toda zgodaj. Nekoliko stane nanese Barica še letos, nekaj centov slame kupim februarja in najpozneje v marcu bova kupila kravico.«

»To je pametno,« so hvalili vsi. »Kraje kupiti se ne izplača, potem pa se bo že zemlja odprla, spomladi bo trave in paše dosti v gozdu.«

V mirnem toku se je vleklo dalje življenje na Hodskem. Posejalo se je, pospravil se je krompir, s škedenj so se začeli cepi, v pričetku so ropotali vejelniki. Z ogromnimi klobuki na glavah, v suknjenih »gospodskih oblekah, tu in tam kdo celo z uro v telovniku in s uvelim, debelo verižico, na kateri je visel baturski tolar, se je srečno vračala domov, tesno pod svetim Martinom skupina in Pastušek.

In sneg je potem zasul, pokrnil hodske vasi. Zasule so v zavetju gora in hribov, vrhovi so jih branili kakor ščit pred najhujšim vremenom. V njih so ljudje zlezli v nizke sobe, zapuili so vsako razpoko, da bi ne mogel mráz vtriti.

»Samo mraza nam ne puščaj notri,« se je pripirala Matouševa gospodinja v vsakim, ki ni hotel naglo zaprti za seboj ožnženih, s platnom dveh in s slamo zapaženih vrat.

V dušljivi vročini, v neprezračnem vzduhu so sedeli dan na dan pri Matouševih okoli peči in se greli.

Kakor takrat, ko še ni bila omožena, je pripirala Barica gospodnji presti in čistiti pejo. Tudi Adam se je tu udomačil. Z gospodarjem je delal toporišča in grablje za zalogo in ko je v peči dogorevalo, je šel brez besede in zametel notri novih smolnatih pelen, tako

da so zelene, velike modelnice vedno žarele od vročine.

Po novem letu se je zima ublažila. Nastopilo je stalno vreme in dober sanenec je zvelkel gospodarja z Adamom od peči. Odpravila sta se z malimi sanmi v gozd »kar takoj, samo za poskušnjo po brezovo protje. Ali Adam se je na gozd skoraj navezal. Zvučal je drva dol in plač, k drvarju in dan na dan si je zvečer pripeljal precejšen panj za kurjavo ali za drugo potrebo.

Zvečer potem ni mogel nikamor iti in tako sta sedela sama dva z Barico, tesno skupaj v svoji bajtici. Adam je pridno žagal in strugal, dolbel in slikal novo zibelko, in Barica? Ona je delala z iglo in škarjami. Šivala je »povsterčke« in plenice...

Ali tudi na kravico nista pozabila. V tej zimi je izdelal konop nove jasi, napravil nove gare, preložil tlak v hlevu, ograjo popravil, pripravil stolico za rezanje slame...

In preden je bil z vsem gotov, kakor je treba, se je rodilo Barici dete.

Bila je »punčka« in je dobila pri krstu od botre — Matuševe gospodinje — dvojni zlatnik za dar in potem ime — Ančica.

»Sedaj pa samo še kravico, si je mislil Adam, da bi bila njuna sreča popolna.

X.

Vsakokrat pride pozneje pomlad k nam na gore... Pozneje pride, ampak je zato krajše. Najlepše cvetje in najprijetnejše vonje prihrani za naše podolje, obronke in gozdove...

Tudi letošnja zima je minila. Zvončkom so se odprli popki. Zelena trava je kakor iglica prebadala zemljo, — kmetje so spet gonili iz toplih hlevov svoje črne in rdeče vole, ki so bili motnjavi ko muhe, opti, nenavajeni pomladnega zraka, leni in pomehkuženi zaradi

dolgega počitka. Zaprezali so jih v vozove, a samo »kar tako, za špas« so z njimi vozili, da bi se spet »pretegnili«, da bi jim otrdeli vratovi, utrdile noge, preden bo šlo do živega. Tudi »Bavarci« so se podali na pot za kruhom.

Bilo je aprila, na drugi ponedeljek po Veliki noči, ko je šel zgodaj zjutraj, pred peto uro iz Postredkovega Konop s svojo ženo Barico. Željno sta čakala današnjega dne, ko je v Gdinju veliki letni sejem, slavni in daleč na okoli znani sejem. Tja sta šla danes — po kravico. Adam ni hotel iti sam, neprestano je priganjal Barico, da naj gre z njim. Dolgo se je premišljala zaradi otroka, obotavljala se je, vendar pa se je odločila in poprosila sosedo, ki je bila z njo skoraj obenem krščena, »da bi dala danes tudi njeni punčki prsa, da ji bo že drugi poplačala.« In nato je šla. »Štiri oči več vidijo,« si je prigovarjala. »Moram iti, Adama samega bi lahko še napadli.«

To je od radosti žarelo dvoje lic. Adam je že odložil s klobuka beli trak in začel spet polagoma kaditi.* In danes je spotoma korenjaško kadil iz kratke pipe »bradice«, kučmo iz jagnjetovine je imel potisnjeno na uho, pod pazduho je stiskal dolgo leskovo palico, roke je imel v žepih modrega, suknenega jopiča; je imel v žepih modrega, suknenega jopiča; noge v irharcah in visokih škornjih so kar plesale pod njim. Bilo je mrzlo. Sonce še ni vželo in na ribnikih v dolu med Postredkovec in Grubkem so se kakor na postelji leno valile modrikaste megle. Skozi te megle sta jo peš merila do Gore, preko Gore sta prešla Dobro Vodo, kjer sta pomolila v dalje do Petrovic in Domažlie proti Gdinju...

* Beli trak in vzdržanje kajenja je na Hodskem znak žalovanja.

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

Se nekaj: V svojem dnevniku imam tudi napisano, kaj so pele pri tem pogrebu, tisto znamo: »Počivaj nam tovariš mili v tihojem grobu tu sladko«. — Tisto nadejlo sem bil pri oficirju Lapajetu. Tudi on je razočaran, ker se pri dobrovoljski diviziji preveč povdaja srbsko in premalo jugoslovansko stališče. — Lapajeta mi je tudi povedal, da je Vilsonov načrt sklenitve miru za Slovence zelo slab. — Dobrovoljski častnik Pekle je imel med našim in pravoslavnim Božnikom neke neprijetnosti. Bo že sam vedel, katere. V dnevniku nimam o njem nič natančnejšega. — Dne 9. marca sem zvedel, da si je pognal kroglo v glavo neki četki oficir, ki je služil v dobrovoljski diviziji. Zaradi nereda v blaginji so ga zaprli, kazen je pa izvršil nad seboj sam.

Neuspehi na fronti, podtalna boljševiška agitacija, lakota v zaledju, zlasti v okolici velikih mest, svetovno znana ruska sleparska državna uprava, Nemcem silno naklonjeno razpoloženje v pridvornih krogih in še to in ono je povzročilo v ruskem narodu razburjenje, nejevoljo, skratka revolucionarno in protidržavno mišljenje, ki se je stopnjevalo od dne do dne. V »Gosudarstveni dumi« (v ruskem parlamentu) je vodil tiste dni boj proti stari, kumpirani carski vladi in upravi; poleg drugih poslanec Mihail Rodzjanko. Uporni duh je objel večino petrogradske vojaške posadke. Ze 23. februarja 1917 se je začelo v glavnem ruskem mestu in okolici javno gibanje proti stari oblasti. Car Nikolaj je bil tedaj v Pskovu, kjer je bil sedež najvišjega šefa. Na prigovarjanje svojih prijateljev se je Nikolaj z manifestom z dne 2. marca 1917 ob 15 odšel od prestola v korist svojemu bratu velikemu knezu Mihailu. Evo vam besed koroškega carskega proglasa v prevodu. Bistveno ima sledečo vsebino:

»Mi, Nikolaj drugi, po božji volji imperator vsenarodni, car poljski, veliki knez finski itd., objavljam vsem zvestonodolžnim: V dnevih velike borbe z zunanjim sovražnikom, prizadevajmo si se skoraj tri leta zasužnjiti našo domovino, je Gospod Bog spoznal za dobro, da pošlje Rusiji nove hude preizkušnje. Razburjenje naroda v notranjosti države ogroža uspešno nadaljevanje uporne vojne. Usoda Rusije, čast junaške naše armade, blagor

naroda in vsa bodočnost drage nam očetjave zahteva, da vodimo vojno za vsako ceno do zmagočnega konca. Brezsrčni sovražnik napenja zadnje sile in že je blizu čas, ko bo naša hrabra vojska skupno z našimi slavnimi zavezniki enkrat za vselej zločila odpor nasprotnika. V teh, v življenju Rusije odločilnih dneh, smatramo za svojo častno dolžnost, da olajšamo Rusiji tesno združenje vseh narodnih sil v svrhu skorajšnje zmage. Zato smo v soglasju s parlamentom spoznali za dobro, da se od novo prestolu ruske države. Ker pa se ne želimo ločiti od ljubega sina, izročamo nasledstvo svojemu bratu, velikemu knezu Mihailu Aleksandrovemu. Blagoslovljamo ga in zapovedujemo mu, da vrši vse državne posle v polnem in nerazkrajnem soglasju s predstavitelji naroda v zakonodajnem zastopstvu na načelih, postavljenih od njih. Ponizivam vse zveste sinove očetjave, naj bodo poslušni zastopnikom naroda in naj pomagajo v težkih dneh vsenarodnih preizkušenj privedi rusko državo na nov zmag, srečo in slavo. Naj pomaga Gospod Bog Rusiji! Nikolaj.

Naslednji dan, dne 3. marca 1917 (po ruskem koledarju) je postal veliki knez Mihail iz Petrograda ruskim državljanom razglas sledeče vsebine: »Težko breme je naloženo name po volji brata mojega. Izročil mi je imperatorski vsenarodni prestol v letu brezprimernosti in valovanja naroda. Navdušen za Rusijo in imajoč pred očmi blagor velike naše domovine, sem trdno sklenil, da sprejemam vrhovno oblast samo tedaj, če bo soglašal veliki naš narod, ki ima nalogo, da v vsenarodnim glasovanjem izbere svoje predstavnike v ustavotvorno skupščino. Ta naj svobodno določi obliko države in njene osnovne zakone. Zato, proseč blagoslova božjega, vabim vse ruske državljane, da slišajo začasno vladno, ki ima v soglasju s parlamentom vso moč do tedaj, ko bo ustavotvorna skupščina izbrana na temelju splošne, direktne, enake in tajne volilne pravice izvršila voljo naroda.« — Mihail.

Kaj ne, kako metki in ljudski postanejo visoki gospodje, kadar jim teče voda v grlo!

Ob načrtu stare oblasti in sestavi začasne vlade je priobčilo »Ruskoje Slovo« uvodnik, iz katerega posnemam sledeče:

»Velike zgodovinske dneve preživlja v tem trenutku velika Rusija. Časa strašnega trpljenja ruskega naroda je napolnjena do vrha. Zamani so bili pozivi, zamani zahteve in prošnje, naslovljene na poslednje predstavnike starega režima. Anarhija, katero je zavestno sejala vlada izdajalcev in nepri-

jatelj naroda, podirajoč uspehe junaške ruske armade in pospešujoč nered v notranjosti države, huč s tem, da ni preskrbela ljudstva kruha in drugih za življenje neobhodno potrebnih stvari, ta anarhija pred očmi strašnega sovražnika je koncem koncev pritisnila narod, da je nastopil pot samozastitve. V ime velikega cilja — samobrambe — so se narodni predstavniki in vse prebivalstvo brez stanovske in politične razlike, pa tudi armada izven fronte dvignili kakor en moč k zaščiti domovine proti notranjim sovražnikom Rusije, ki so zavestno pripravljali razdejanje naši veliki državi in zmagoslavju neprijatelju. Vsi, ki jim je mar ruskega naroda, naj se združijo v eno veliko zvezo, v eno vsenarodno bratstvo okrog narodne skupščine, ki je sedaj pozvana, da sprejme v svoje roke delo obrambe in osvoboditve države od stare oblasti.

Dne 27. februarja 1917, in sicer ravno ponoči, so sestavili izvršilni odbor narodne skupščine, v katerem so bili: Rodzjanko, Kerenski, Čhejde, Solgin, Miljokov, Karaulov, Konovalev, Dmitrakov, Rženski, Sidlovski, Nekrasov, Ljov in Engelgard. Ta odbor (Ispolniteljni komitet) je imel vso moč in je imenoval iz članov narodne skupščine novo ministrstvo.

Toda gospodje, ki so sedeli v novi vladi in okrog nje, niso bili sposobni, da z odločnimi ukrepi dvignejo Rusijo na pravo pot demokratizma. Nismo imeli trdnega skupnega cilja. Prepirali so se med seboj in dan za dnem bolj izgubljali tla med narodom. Armada, naveličana bojev in zboljševizma, se je začela vtikati v politiko in se organizirati v raznih soldatskih zvezah, ki so kaj kmalu zrasle v častnike, pa tudi vodilnim vladnim močem čez glavo. Vojška disciplina, brez katere ni in ne more biti ne dobre armade in ne močne države, je bila lomljena vržena ob zid.

Pa pustimo zaenkrat začasno vlado pri njenem nelahkem poslu in vrnimo se za kratko dobo v mesto Orehov, kjer je koncem marca 1917 priredila ondoto ženska gimnazija prav čedno razstavo.

V nedeljo, dne 1. aprila 1917 okrog polnoce sem stopil v žensko realno gimnazijo v Orehovu. Ob vstopu so me sprejele gimnazistke s svojim profesorjem risanja. Vsi so bili zelo prijazni — menda tudi zato, ker so vedeli, kakšnega stanu sem. Profesor mi je povedal, da šleje gimnazija nad 300 dijakinj. In porednih je mnogo vmes, je rekel. Ogledal sem si risarske izdelke. V prvi gimnaziji sem opazil kaj preprosta dela, prave otročarije. V 2. razredu so učence velino rib in popolnile z barvami. Djakinje 3., 4. in 5. gimna-

Današnja sovietska Rusija

(Nadaljevanje.)

Tudi Leninov cilj je bila socializacija vsega kmetijstva, toda on jo je hotel polagoma pripraviti, dočim ni poznal Stalin nobenih oziror. K temu so ga navajali že omenjeni stvarni razlogi, razen tega pa še pritisk levih opozicijonalcev pod vodstvom Trockega, ki so označevali trdnješe kmete za grobokope komunizma in dolžili Stalina, da jih podpira. Ko so začeli izvajati sovjeti svoje načrtno gospodarstvo, dušiti zasebno trgovino in izvajati na kmete vnovič močnejši pritisk, da si zagotove prehrano mest, so tudi kmetje zopet odgovorili tako, da so oneljili posejano površino ter skrivali pridelke. V prejšnjih letih je tako postopanje prisililo sovjete k popuščanju, toda sedaj so se smatrali že toliko močne, da so boj sprejeli. Po prvotnem načrtu so hoteli v prvi petletki socializirati le 15%, toda navedene okoliščine so povzročile, da so navallili sovjeti na kmete z nepopisno brezobzirnostjo. Bednjaki se vstopu v kolhoze še niso preveč upirali, ker so upali v njih le pridobiti, a niso mogli mnogo izgubiti, srednjakom so naredili s številnimi odredbami življenje na samostojnih kmetijah naravnost emogoče, a kulake so proglasili kratko in malo za brezpravne. Do viška je prikipel nečloveški boljševiški teror nad kmeti jeseni l. 1929. Stalin je ponovno poudarjal: »Za kulaka v kolektivu ni prostora, kulak je obsojen na smrt!«

Pri tem pa pod označko »kulak« seveda ni nihče več razumeval predvojnih oderuhov, temveč sploh vsakega kmeta, ki se je bil s svojo pridnostjo in sposobnostjo nekoliko opomogel in je imel kdajkoli v življenju najetega le enega hlapca ali delavca. Od vsakega sred-

njaka, ki se je pomišljal vstopiti »prostovoljno« v kolhoz, so tirjali navadno, da odda več žita državi, nego ga je sploh pridelal in ker tega seveda ni zmozel, se je začelo strašno preganjanje. Na tisoče srednjakov in kulakov so kratko malo pobili, in dne 1. februarja leta 1930 je izšel dekret, da se kulakom zapleni sploh vse imetje. Nad 70 milijona so jih poslali bosih in nagih v strašne severne gozdove na prisilno delo, ne da bi kdorkoli izmed njih zagrešil le najmanjšo nepostavnost. Na stotisoče ljudi je bežalo v kolhoze, da si rešijo vsaj golo življenje, tujerodni kolonisti (n. pr. Nemci od Volge) so pa bežali v najhujši zimi leta 1929-30 proti Moskvi, da bi si izposlovali dovoljenje za odhod v svojo staro domovino. Uničili so tudi vse kmetiško združništvo, ki je bilo nekoč najmočnejše na svetu. Najprej so ga že v dobi vojnega komunizma podržavili, nato ga po toliko časa »reformirali« in delali z njim razne poizkuse, da je v dobi načrtnega gospodarstva sploh ugasnilo. Ohranile so se le konsumne zadruge (kooperative), ki so ga v resnici samo še državne trgovine na drobno.

Boljševiki so noreli od veselja nad tolikimi uspehi »prostovoljne« socializacije kmetijstva, toda posledice niso mogle izostati. Nastalo je pravo razdejanje poljedelstva, na milijone hektarjev zemlje je ostalo neobdelane in stanje živine je katastrofalno padlo. Tako je stala spomlad l. 1930 SSSK vnovič pred strašno lakoto in to je prisililo Stalina, da je izdal dne 2. marca leta 1930 javno pismo, v katerem je prepovedal nadaljevanje nasilne socializacije kmetov. Prišel je kratek odih, število kolektiviziranih kmetov je padlo zopet od 15 na 5 milijonov, a po četvi, zlasti pa od začetka leta 1931 so začeli iznova, le za spoznanje z manj krvavimi sredstvi. Tako je bilo do jeseni leta 1931 kolekti-

RAZNO

Zakon dopušta za industrije in rudnike le čisti 8-urni delavnik. Sodisce je odločilo, da ni »Zakon o zaščiti delavcev« dopušta za industrije in rudnike le čisti 8-urni delavnik. Ne sme 48 ur tedensko, tudi preko 8 ur dnevno se ne sme nikdar delati. Ako je delavec v industriji vključen temu zaposlen preko 8 ur dnevno, a nato morda v soboto ali kak drug dan ne dela, tako da tedensko ne opravi skupno več kot 48 ur, mu mora podjetje plačati vsako preko 8-urno delo dnevno še s 50% povikom. Podjetje pa mora radi takšnega preokaračenja predpisov zakona o zaščiti delavcev glede delovnega časa inpekcijska dela tudi kaznovati, ker zakon o zaščiti delavcev za pomožno osebo ne pozna nikakršnih izjem, zlasti tudi ne angleške sote. Je pa tako strogo izvajanje 8-urnega delavnika tudi v interesu brezposelnih. Podjetje tudi ni upravičeno pošiljati delavstva po izvršenih 48 delovnih urah na »dopust«. Vsek tak delavec mora dobiti za čas dopusta v smislu § 220 obrt-

Nenavadni slučaji

Vsako minuto, vsako sekundo nas lahko dohiti smrt. Nihče ji ne uide, vendar obišče včasih zemljana na tako čuden način, kakor da bi se hotela norčevati iz vsega človekovega početja. — Takih izrednih slučajev je več. Vendar je prav gotovo, da niso v nikakršni zvezi s človekovim življenjem. Izredno človek pač vedno hitreje zapazi, kot v v. inem razvoju nastajajoče dogodke.

Vendar je nekaj takih slučajev prav zanimivih. Tako je živel Sir Ernest Shackleton, odličen angleški raziskovalec zemlje. Za svojo življenjsko nalogo si je postavil odkritje južnega tečaja. Na svojih pohodih proti južnemu tečaju je prečkal strahotne napore. Živel je v mrzini pod 50 stopinjami Celzija, prečkal takote in jezo. Kljub največjim naporom se mu ni posrečilo, da bi dosegel južni tečaj. Pač pa se je vrnil zdrav nazaj v domovino, na Angleško. Doma v Londonu pa je šel nekega večera, ko je ležala nad mestom gosta londonska megla, malo na sprehod. Na tem sprehodu se je prehladil in dobil pljučnico. In nihče ne bi verjel, da so ga 10 dni zatem že pokopali.

Kapitan Godefroy Hindle, ki je bil svoj čas častnik v kanadski armadi, je potolval dve leti po najbolj nevernarih pokrajinah Afrike in lovil leve. V teh dveh letih je ustrelil 25 levov, ne da bi se mu zgodila najmanjša nesreča. Leta 1896 pa se je na parniku odpeljal nazaj v domovino, v Kanado, in se je po burnem življenju nastanil v Montrealu, kjer je hotel uživati svoj pokoj. Komaj nekaj tednov je bil doma, ko je obiskal svojega brata. Brat je imel majhna in ljubkega kučka, ki pa se je nad gostom tako razjezil, da je kapitana ugriznil v nogo. Kapitan je kmalu za tem zbolel in preiskava je pokazala, da je bil pes stekel in kapitan je umrl po strašni bolezni. Noben lev mu ni mogel do živga, pač pa ga je nagnal v smrt — majhen kuček.

Podoben žalosten konec je utkal znan lovec, madžarski magnat grof Schenzy. Ta grof se je udeležil več potovanj v Afriko. Ko se je vrnil s svojih lovskih potovanj, je pripeljal s seboj 130 zabojev samih dragocenih lovskih trofej. Med njimi je bilo mnogo levjih kož, slonovih zob in drugih redkih rogov. Ko je bil zopet doma, je neko popoldne šel na lov. Ko je tako počasi hodil po poletih njivah, je skočil nima njega zajček. Grof je potočnil poklopo z rame, se pri tem spopadnil in padel. Prav takrat pa se mu je sprožila puška in krogla je zadela grofa naravnost v srce.

Zalostna je bila usoda angleškega poročnika in odličnega letalca Henryja Stamforda. Med svetovno vojno je napravil nad 60 zelo nevernarih izvidnih poletov nad sovražnimi postojankami, vendar se je vedno vrnil neopokodovan in brez nesreče, dasi ko bila kriva njegovega letala čisto vsa preluknjana. Nekaj mesecev po koncu svetovne vojne pa se je Stamford gugal na gugalnici na vrtu svoje graščine. Ko je bil v najlepšem zaletu, se je utrgala vrva. V velikem loku je odletel Stamford na tla in obšel z zlomljenim tilnikom. Smrt, ki je šestokrat prežala nanj, ko je bil v letalu, ga je dočkala na gugalnici.

Eden najodličnejših hribovlancev, ki je dosegel vrhove najvišjih velikih Alp, na Kavkazu in v Himalaji, je bil Anglež Jurij Whitney. Bil je tudi odličen slikar, ki je na svojih turah čisto slikal. Prav zaradi tega je navadno hodil po hribih sam, brez spremstva. Zaradi tega je večkrat zašel v zelo nevarne položaje, iz katerih pa je vedno prišel srečno brez nesreč. Nekega dne pa je v svojem rojstnem kraju imel predavanje o svojih turah. Ko je končal predavanje, je hotel stopiti s 30 cm visokega odra, se pri tem spopadnil ob deski, ki je štrlela iz tal, in padel tako nesrečno, da si je zlomil obe nogi in pretresel možgane. Nekaj tednov je bojeval v bolnišnici, nato pa umrl. Več tisoč metrov visoke gorske velikane je srečno obšel, 30 cm visok pod pa mu je prinesel smrt.

Končno še en slučaj. Ameriški artist Viljem Leach, ki si je pridobil svetovni slavo s svojo vožnjo po niagarskih slapovih, je bil tako priljubljen, da so se največji cirkusi pripravili med seboj, kje bo nastopal. Leach se je dal namreč zapreti v velik sod in se spustil v sodu čez niagarske slapove. Tisoči in tisoči radovednih Američanov, ki so gledali do smrtno vožnjo, so pričakovali, da pod slapom ne bo mogoče najti niti sode, niti mrtveca. Vendar temu ni bilo tako. Na velikansko začudenje množice predrznj artist v sodu ni dobil hujšega, kakor nekaj bušk. Vesel in smejoč je zlezal iz sode in postal tako slaven. Kar niso zmogle ogromne množine vode ob niagarskem slapu, to je zmogla blatna luž v Avstraliji. V mestu Brisbane v Avstraliji je šel Leach ponoči od predstave precej natrkan domov. Ker je bila res trda tema, je nekoliko zašel in padel s pota v potok. Z obrazom naprej je padel v blatno lužo in se v njej zadušil.

V VSAKO HIŠO DOMOLJUBA!

nje so razstavile prav lepe skupine cvetlic in ravnega sadja. V 6. in 7. razredu so slikale dijakinje drugo drugo v raznih legah. Videli smo tudi pihalnice iz 10 vijolic in 10 vrtnic, dalje krasno ribo, predstavljajočo bajko o deklci in rolu itd. Vse v naravnih barvah. Nazadnje sem si ogledal ženska ročna dela: razna pregrinjala, preproge, rute, rutice, predpasnike, bluze, cele obleke, rokavice itd. — Gimnazistke, ki so me spremljale po sobah, sem spravil v veselo voljo, ko sem pohvalil njih dela s pripombo, da pogrešam samo še — vzorno zakrpano obleko in podpleteno nogavico. Ob odhodu je vsak obiskovalec razstave nekaj daroval za sklad revnih učenk. Tudi jaz sem položil v škafčico avstrijski bankovca za 2 kroni, odšel domov in takoj napisal poročilo za Slovenskega učitelja. Takratni urednik, g. svetnik Anton Čadež, je kakor že prej več drugih, opis razstave v Orehovu srečno prejel in ga tudi priobčil v glasilo Slovenske zveze.

Nekaj drobšč: Začasna ruska vlada je poslala prijateljski poziv Poljakom za skupno delo. Prepomni! — Ruske delavske in vojaške organizacije so objavile poziv mednarodnemu delavstvu vsega sveta za konec vojne. Manifest zaključuje: »Proč z Viljemom!« — Rusko časopisje pike, da je car Nikolaj pod strogim nadzorom in ločen od svoje družine. — Dne 5. oktobra 1917 sem čital, da je Amerika objavila Germaniji vojno. Neki ameriški senator je izjavil, da se Amerika ne bo ženjala bojevat, dokler ne izginejo Habsburgi in Hohencolerji. Amerika noče nikakoli novega ozemlja in nobene vojne odškodnine, hodi se samo za svobodo vseh narodov. — Začasna ruska vlada je odpravila smrtno kazen, s čemer si je v takratnih razmerah zadrgnila vrat. Boljševiki so smrtno kazen zopet uvedli, ko so okoli državno krmilo v roke. So že vedeli, zakaj? — Začetkom aprila 1917 so otvorili ukrajinsko gimnazijo v Kijevu. — Tisti teden sem pri svojem Vanku značil točno po vseh pravih tri nade jahanje. — V Orehovu sem se v aprilu 1917 seznanil tudi z veterinarjem Petrom Gustarom iz Sastona. Po rodu je bil Estonec in je po je rušine govoril prav lepo tudi nemški jezik. Pariral sem bil pri njem v gostih in me je prav po grobovsko postregel.

Telo potrebuje hrane, da lahko živi. Tvoje srce, Tvoj razum tudi mora živeti. Zato njuno potrebuješ dobro čtivo, katoliško čtivo.

sja zakona izplačano za 8 urni delavnik. Na si delavci lepo zapirajo lakšne dopuste. Tekom 3 let jih bodo lahko videli iztožili od podjeja. Tudi topogledno imamo že celo vrsto raznih najvišje sodišča.

Najdragocenejša knjiga na svetu je hebrejsko sv. pismo, ki so ga hoteli leta 1512 bogati beneški Judje odkupiti papežu Juliju II. za toliko zlata, kolikor tehta knjiga. To hebrejsko sv. pismo, ki je v Valikanu, je tako težko, da ga mora nositi troje trupel, saj tehta 325 funtov. Tedaj bi bili možni dati Judje v našemu denarju 7 milijonov 650 tuc dinarjev zanj, a papež ga ni hotel prodati. Kajle je to sv. pismo še danes vredno? Najvišja cena, ki so jo dali v sedmih desetletjih za knjigo, pa je četrt milijona funtov. To vsoto je plačala nemška država za papeža, ki ga je papež Leon X. (1513—1520) poslal angleškemu kralju Henrik VIII. Ta zgodovinska knjiga je v nemški delavni knjižni zbirki. Bil nemški komunistični poslanec Torgler je prestopil v Hitlerjevski klub.

viziranih 62% vseh kmetij, leta 1932 je naraslo to število na 84%, a do konca leta 1933 so upali kolektivizirati vse. Nagovarjanje k izstopu iz kolhozov se kaznuje z ječo 5 do 10 let in pomilostitev je za ta zločin izključena.

Boljševiki so bili prepričani, da je že nekdanji ruski »mir« ustvaril pri kmetih precej miselnega razpoloženja za kolektivizacijo, a drugo naj bi dopolnil poljedelski stroj, ki je bil slej ko prej njih malik. V svoji komunistični strasti niso hoteli upoštevati najosnovnejši čuti človeške narave, ki se upira ponižanju v topo čredo. Potrpežljivi ruski kmet je dolga leta brezbrizno prenašal sovjetski politični despotizem, a pri tej socializaciji je bil zadet v dno duše, zato se ji je upiral z vsemi razpoložljivimi sredstvi, dokler ni končno podlegel krvavemu boljševškemu nasilju, kakor slovenski kmet po kmetijskih puntih v XVI. stoletju. Toda vsa človeška zgodovina dokazuje, da gospodarstvo suknjev ne more tekmovali z gospodarstvom svobodnih ljudi. To se je pokazalo tudi v Rusiji že leta 1931, kajti pokazalo se je propadanje na vsej črti. Z raznimi ukazi so sicer jako povečali površino, posejano z nekaterimi industrijskimi rastlinami (lanom, bombažem in sladkorno peso), a volik del žetve je propadel in pridelek še mnogo zaostajal za l. 1930 in cela povodenj papirnatih odlokov je ostala neizvršena. Na kolhozih vladata največji nered in nezadovoljstvo, zlasti pa silno potrata delovnih moči, saj nihče nima interesa na tem, da bi pridno delal, a v materialističnem svetovnem naziranju za kake idealne oziroma na skupnost pač ni mnogo prostora. Sovjetske oblasti same so prenačunale, da zavzema sam odhod kolhoznikov na polja 8% delovnega časa, zajtrk in obed 20% in odmori 11%, razen tega pa še med delom postajajo po poljih cele kolone. Ker

skrbje kolhozi predvsem zase, skušajo na vseh koncih in krajih državo goljufati, zato so n. pr. dobili l. 1931 sovjeti od kolhozov namesto določenih 2.66 milijona ton žita le 1.03 milj. ton. Ker pa država žito nujno rabi za prehrano mest, si ga vzame več, nego ga kolhozi morejo pogrešiti, zato ti samii pogosto stradajo. Vse to ubija vsako voljo za delo in polja so v skrajno zane-marjenem stanju. Da odpomorejo tem nedostatkom, so znižali povprečno velikost kolektivov od prejšnjih 85.770 ha na 62.990 ha in z dekretom z dne 26. marca l. 1932 so odpravili enake plače kolhoznikom, vendar vse to ni mnogo zaleglo.

Nezadostna poljedelska proizvodnja se tudi l. 1932 ni prav nič povečala. Dočim so z ogromnimi stroški in s skrajnimi nasilji v industriji tekom prve petletke vendarle dosegli vsaj na zunan nekaj visokih števil, se je pa poljedelska petletka popolnoma ponesrečila, saj je namesto velikih povečanj rodila že nazadovanje, kar aam dokazujejo same sovjetske uradne številke, ki izkazujejo:

Leta	Pos. površ. v milj. hekt.	Žit. prid. v milj. ton
1912/13	116.7	80.5
1927/28	120.8	72.8
1929/30	118.2	71.7
1931/32	120.—	70.4
1932/33	118.4	70.8
petletka predvid.	142.—	106.4

V krščansko hišo
krščanski časopis

